

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır!

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 19 SAYI: 108 Mart-Nisan 2009

Şimdi sol belediyecilik zamanı

ÖDP'li Mithat Nehir, "yalan talan belediyeciliğinin dışına çıkacağız" derken EMEP'li Tekin Türkel, "halk sömürenlere kanmadığını gösterdi" dedi

Seçim Klasığı I
Seçim Sonuçları Neyi Gösteriyor?
[Körler Fili Tarif Ederse]

Kitlelerin Politizasyonu,
Korku, Kin ve Nefret

Seçim Klasığı II
Solun Halleri

Züğürt Tesellisi

Kızıldere ve On'lar

Ömür Karamollaoğlu
Mehmet Yıldırım, Nihat Kurban
Süleyman Aydemir, Cemalettin Düvenci

Seçim bitti!
Türkiye Bir An Önce Gerçek Gündemine
Odaklanmalıdır!

"Vurun Kahpeye!"
Seçim Sonuçlarından Vareste İmamların Yükselişi

Hamdolsun!
Bir Nazım Hikmet Akademimiz
Daha Oldu

Her seçim sonrasında "klasik" haline gelmiş olan "seçim sonuçlarının yorumlanması" üzerine bir değerlendirmedir.

3

SEÇİM KLASIĞI I
SEÇİM SONUÇLARI
NEYİ GÖSTERİYOR?
[KÖRLER FİLİ TARİF EDERSE]

29 Mart yerel seçimlerinde AKP'nin %8 oy kaybetmesiyle birlikte hep bir ağızdan söylenen "toplumun kutuplaştığı" söylemleri üzerine.

7

KİTLELERİN
POLİTİZASYONU,
KORKU, KİN VE NEFRET

Ve yine her seçim sonrasında "sol"da, legalist solda baş gösteren seçim yorumlarının "klasik" halleri.

10

SEÇİM KLASIĞI II
SOLUN
HALLERİ

Legalist solun iki partisi ÖDP ile EMEP'in 29 Martta kazandığı üç belde ve iki ilçe belediye başkanlığı "amorti" sine ilişkin bir değerlendirmedir.

14

ZÜĞÜRT
TESELLİSİ

Ve yanındakinin kanlı başı omzuna eğilince,
ona sıra gelince
sayısını saydı...
Söz istemez
Yaşlı göz istemez
Çelenk melenk lazım değil
Susun
Sıra Neferi Uyusun...

17

KIZILDERE
VE ON'LAR

18

ÖMÜR KARAMOLLAOĞLU
MEHMET YILDIRIM
NİHAT KURBAN
SÜLEYMAN AYDEMİR
CEMALETTİN DÜVENÇİ

Dünya ekonomik krizi koşullarında bir an önce hükümetin "önlem paketi" hazırlamasını ve IMF ile anlaşma yapılmasını isteyen sermayenin çağrısı üzerine.

20

SEÇİM BİTTİ!
TÜRKİYE
BİR AN ÖNCE GERÇEK GÜNDEMİNE
ODAKLANMALIDIR!

Değişik linç olaylarında faşist milislerin yerini almaya başlayan ve toplumda "kanaat önderleri" gibi hareket eden imamların toplumsal etkisi üzerine bir değerlendirme.

25

"VURUN KAHPYE!"
SEÇİM SONUÇLARINDAN VARESTE
İMAMLARIN YÜKSELİŞİ

Yakın zamanda kurulduğu ilan edilen "Nazım Hikmet Marksist Bilimler Akademisi"nin SİP-TKP tarafından "yola çıkan" ikiz kardeşi üzerine.

29

HAMDOLSUN!
BİR NAZIM HİKMET
AKADEMİMİZ DAHA OLDU

KURTULUŞ CEPHESİ
SORUMLU (Vi.S.d.P) : Sezai Görür
Yazışma Adresi:
Postfach 1414
55504 Bad Kreuznach / Deutschland

<http://www.kurtuluscephesi.com>
<http://www.kurtuluscephesi.org>
<http://www.kurtuluscephesi.net>
<http://www.kurtuluscephesi.de>
E-Posta Adresi:
kurcephe@kurtuluscephesi.org

Seçim Klasığı I Seçim Sonuçları Neyi Gösteriyor? [Körler Fili Tarif Ederse]

Kaleler Düşmedi-Krizle rağmen güven oyu (Yeni Şafak)
Güven tazeledi (Star)
Millet İstikrara "Devam" Dedi (Türkiye)
Krizin Etkisi (Sabah)
Oylar Adaylara (Vakit)
Ekonomik Kriz Belirleyici Oldu (Yeni Asya)
Her Partiye Ayrı Mesaj (Zaman)
Halk 'One Minute' dedi (Radikal)
Seçmenden 'Two minute' (Taraf)
Sandık Törpüsü (Akşam)
AKP Sadakasını Seçmen Tutmadı (Birgün)
Sandıklardan Sürpriz Çıktı (Bugün)
Sandıktan Uyarı Çıktı (Cumhuriyet)
Sandıktan Uyarı (Hürriyet)
Sandıktan AKP'ye Uyarı Çıktı (Vatan)
Saadet Partisi Patlama Yaptı (Milli Gazete)
Seçmenin Manşeti (Milliyet)
Halk AKP'yi Teğet Geçti (Posta)

29 Mart yerel seçimleri bitti.

Her seçim sonrasında olduğu gibi, yani "klasik" olarak seçim sonuçlarının neyi gösterdiğine ilişkin yorumlar tüm "medya"da boy gösterdi.

Temmuz 2007 genel seçimlerine göre AKP'nin oylarının %46,7'den %38,8'e gerilemesi, şüphesiz tüm yorumların ilk sırasında yer aldı. Seçim sonucu açık olmasına rağmen, yine de "rivayetler" başka oldu.

AKP yanlısı "medya" ya da yaygın ifadeyle "yandaş medya" (Yeni Şafak başta olmak üzere) AKP'nin seçimde aldığı sonucu "krize rağmen güven oyu" şeklinde olumlama-ya çalışırken, diğer "yandaş medya" gazetesi Star AKP'nin "güven tazeledi"ğini manşetten yorumladı. Benzer biçimde Türkiye gazetesi "millet istikrara devam dedi" manşetiyle AKP'nin oylarındaki %8'lik azalışı

önemsizleştirmeye çalışırken, "yandaş olmayan medya"nın "liberal-demokrat" yazarları ve sunucuları "AKP dersini aldı, ama CHP dersini alacak mı" diye bir başka "klasik" çalmaya koyuldular. Bu "klasik" çalgıcıları, CHP'nin elde ettiği sonuca bir fatura kesip, Deniz Baykal'ın adresine postalamakta hiç duraksamadılar.

Bir başka "klasik" ise, AKP'nin %8 oy yitirmesine karşın AKP'den umutlarını kesmemiş, AKP sayesinde "ikbal" sağlayabileceklerini uman kesimlerden geldi. Tıpkı "yandaş medya" gibi, bu kesimler de, AKP'nin yenilgisini unutturmaya, Temmuz 2007 seçimleri sonrasında "sol" ve "laik" kesimde ortaya çıkan "kişisel bozgun" havasını sürdürmeye çabaladıklarından, 29 Mart seçim sonuçlarını önemsizleştirmeye koyuldular.

Bu "klasik"e göre, seçimin galibi MHP'dir.

Daha “parlak” bir ifadeyle, “MHP, bu seçimin yükselen yıldızlarından olmuştur”!

Oysa MHP'nin 29 Mart seçimlerinde aldığı %16'lık oy, Temmuz 2007 seçimlerine göre %1,73'lük bir artışı ifade ederken, CHP'nin aldığı oylar %2,2 artmıştır. Üstelik Temmuz 2007 seçimlerinde CHP, DSP ile birlikte seçimlere katılmış ve toplam %20,9 oy almışken, bu kez tek başına %23,1'lik bir orana ulaşmıştır. DSP'nin 29 Mart seçimlerinde aldığı 2,8'lik oy buna eklendiğinde, CHP+DSP oyları %25,9 oranına ulaşmaktadır.

Buna rağmen, “klasik” sahipleri senfonilerini icra etmeyi sürdürerek, seçimin “yıldızı” olarak MHP'yi parlatmaya çalışmaktadırlar.

Tüm bu “klasik”lerin yanında yeni bir “klasik” olmaya aday söylem ise, CHP'nin (genel anlamda CHP+DSP'nin) yükselen oylarının “laiklik” gibi ilkesel sorunların bir yana bırakılmasının bir sonucu olduğu şeklindedir. Genellikle “solcu”luğunun icazetini ve meşruiyetini sağdan, sağcı yazarlardan alan “solcu”ların başını çektiği bu söylem, CHP'nin (genel olarak “sol”un) “varoşlara” yeniden girdiğini ve bunu da Kemal Kılıçdaroğlu gibi “Gandici” bir söylemle başardığına sürekli vurgu yapmaktadır. Bu söyleme göre, “gerilim siyaseti”, toplumu “kutuplaştırma” siyaseti başarısız olmuş (ya da “öyle olmalı”), “Gandici” duruş ve siyaset başarı kazanmıştır!

Seçimlerin arifesinde seçim araştırması “bombası” patlatmasıyla ünlü Tarhan Erdem (ki bu seçimlerde de AKP'nin %51 oy alacağını seçimden iki gün önce ilan etmiştir) şöyle yazmaktadır:

“CHP'liler, oylarının artmasını ve iktidar partisinin oyunun azalmasını, son yıllardaki her gün her şeye karşı çıkma politikalarının tasvip gördüğü biçimde yorumlayabilirler.

Günlük slogan politikalarına dönüş, 1970 sonrası siyasal hayatına dönüşüdür. Bu ikinci yıkım döneminin başlaması olur.

1970 sonrasında 2002 arasındaki 32 yılda, askeri yönetim hükümetini de hesaba dahil edersek, ortalama bir hükümetin ömrü 16 ay, 1980-1987 hükümetlerini çıkarırsanız ortalama hükümet ömrü 11 ay olmuştur.

Başladığımız ve vardığımız yer, bu

uzun yıllarda çektiklerimiz bellidir. İktidar ve muhalefet partileri sorumluluk içine girer, her gün gerginlik ocaklarını körüklerse, zor günlere yine döneriz.”*

Görüldüğü gibi, Tarhan Erdem, “günlük slogan politikaları”ndan şikayetçidir ve bunun sürdürülme olasılığı karşısında “ama 12 Mart öncesine döneriz” klasik tehdidini yinelemektedir.

Sonuçların böyle olacağını beklemediğini söyleyen, ama sonuçtan da mutlu olmuş görünen Nuray Mert de, Tarhan Erdem gibi “kutuplaşma”dan söz eder.

“Sonucu fark etmez seçim’ diye yazmıştım, doğrusu bayağı fark etti. AKP, bazı öngörülerin iddia ettiği gibi yüzde 47'lere yakın oyu korusa da, AKP'lilerin bile telaffuz ettiği 42'lere gerilese de, siyasi tabloda fazla fark olmayacağını düşünüyordum. Ancak, yüzde 39 gibi tartışmasız gerilemenin fark yarattığı kesin” diye söze başlayan Nuray Mert şöyle devam eder:

“Evet, bu seçim sonucunun yeni bir tek parti rejiminin kıyısından dönüşmesi gibi umut vaat eden bir yanı, ama kronik kutuplaşma eksenlerinde safların sıkışması gibi bir de kaygı verici yanı var...

Kısacası, tek parti rejiminin kıyısından dönüşmüş denebilir belki ama siyasi kriz aynen, hatta artarak devam ediyor. ‘Mesaj’ veya ‘uyan’ verdiği iddia edilen Türkiye seçmeninden söz etmek giderek daha zorlaşıyor. Onun yerine Kürt seçmen, muhafazakâr seçmen, laik seçmen gibi oy verme davranışının çıkış noktası birbirinden çok uzak ve esneme payı çok düşük olan seçmen kitlesi var. Bunu artık görelim. Bunu görürsek, Türkiye’de siyasetin krizini sadece seçimlerle aşmanın mümkün olmadığını da anlarız.”**

Tarhan Erdem, seçimlerden üç gün önce bu “kutuplaşma” olgusunu şöyle tanımlar:

“KONDA [kendisinin araştırma şirketi -KC.], 22 Temmuz seçimini izle-

* Tarhan Erdem, “İstikrarsızlık başlangıcı mı?” *Radikal*, 30 Mart 2009.

** Nuray Mert, “Tek parti rejiminin eşliğinden dönlüdü”, *Radikal*, 31 Mart 2009.

yen aylardan beri, kutuplaşmanın arttığını haber vermektedir. ‘Kutuplaşma’, kişilerin toplumsal ve siyasal konularda, kişisel deney ve bilgisine başvurmadan, siyasal liderinin veya partisinin o günlerde söylediklerine uygun biçimde düşünmesi ve davranmasıdır. Kutuplaşma sarmalına girmiş kişiler toplumsal konularda kendi akıllarının yönetiminde değildirler. Sınırlı konularda her zaman belli oranda kutuplaşma her toplumda olabilir. Ancak bu çembere girenler yüzde 40-50’yi aştığı zaman toplum için tehlike başlar. Bizde kutuplaşmanın esir aldığı kişilerin oranı – farklı kabullere göre değişmekle birlikte– yüzde 70’in altında değildir. Acı olan, yetişmiş, akli başında sayılacak kesimin, kutuplaşmanın çemberi içine sıkışmış olmasıdır.”*

Tüm bu “kutuplaşma korkusu” ya da “kutuplaşma korkusu”nu yayma çabaları, Tayyip Erdoğan’ın seçimden bir gün önce Deniz Baykal için söylediği “hizipçi ve hırçın” “klasığı”nın yinelenmesinden başka bir şey değildir.

Bu “solcu” ya da “demokrat” söyleme göre, 29 Mart seçimlerinde ve seçim gecesinde CHP’lilerin (ya da CHP’nin oylarını arttırmasından mutlu olanların) coşkusu ve sandık başlarında gösterdikleri “militanca” tutum bir “tehlike” işaretidir.

Oysa “militan” ve “slogan” siyaseti izleyen tarafın Tayyip Erdoğan olduğunu bilmeyen yoktur. CHP’nin ve Deniz Baykal’ın yaptığı tek şey, Tayyip Erdoğan’ın “neden miting yapmıyorsun, korkuyor musun” sözü üzerine mitingler düzenlemekten ibarettir. Öte yandan Temmuz 2007 seçimlerinde “miting düzenleme”yi ilkellik olarak tanımlayan, bu nedenle büyük kentlerde miting yapmayacağını söyleyen de Deniz Baykal’ın kendisidir.

Ne ve nasıl olmuşsa olmuş, CHP ve Deniz Baykal mitingler düzenlemek zorunda kalmışlardır. Her ne kadar bu mitinglere “medya” fazlaca itibar etmemişse de, Temmuz 2007 seçimlerinden farklı olarak AKP mitingleri yanında CHP mitingleri de bu se-

çimlere damgasını vurmuştur.

Soru şudur: Neden korkuluyor?

Temmuz 2007 seçim sonuçları karşısında ağızlarını bıçak açmayan, “kişisel bozgun” havası içinde köşelerine çekilen, moralman çöken “sol kitle”nin hareketlenmesinden neden korkuluyor? Üstelik bu korkuyu duyanlar da kendilerini “solcu” ya da “sol”da tanımlayan kişilerdir.

Temmuz 2007 seçimleri sonrasında *Kurtuluş Cephesi*’nde şöyle yazılmıştır:

“... ‘sol’ oylarda görülen azalışın en temel nedeni, yirmi beş yıldır süren giden depolitizasyondur. 2002 seçimleri ‘12 Eylül’ kuşağının ilk seçimi olarak ‘sol oylar’ın azalışında etkin olmuştur. 22 Temmuz seçimi öncesinde sıkça sözü edilen CHP’ye oy verilmesine ilişkin ‘aile içi tartışmalar’ ‘geleneksel sol’ seçmenin apolitik çocuklarının içinde bulunduğu durumu göstermesi açısından öğreticidir. Yıllarca ‘solcu’ ana-babalar tarafından apolitikleştirilmiş ‘solcu aile’ çocukları ‘neo-liberal solcu’ olarak seçimde yer almışlardır.

22 Temmuz seçimlerinden çıkarılabilecek tek sonuç, kitleler apolitikleştiği oranda ‘sol’un gerilediği ve etkisizleştiğidir. 12 Eylül sonrasında SHP’nin üstlendiği ‘depolitizasyon’ politikaları CHP tarafından özenle korunmuş ve bugüne gelinmiştir. Ecevit’in 1978’de söylediği ‘ikinci Kerenski olmayacağım’ sözünde ifadesini bulan bu ‘depolitizasyon’ politikası, sözcüğün tam ve gerçek anlamıyla ‘sol’ kitlenin politize olmasını engellemek ve devrimci mücadeleye kanalize olmalarının önüne geçmektir. Başarılan tek şey de budur.”**

Evet, “solcu” ya da “demokrat” yazarların “kutuplaşma” korkusunun, “slogan politikası”ndan duydukları korkunun temelinde yatan gerçek, **kitlelerin politizasyonudur.**

CHP’nin bir “vakfa” dönüştürülmesini seslendiren Zülfü Livaneli’den “solcu” köşe yazarlarına kadar her “aklievel”, kitlelerin politize olmaması amacıyla CHP’nin özenle “depolitizasyon” işlevini yerine getirmesi için çalışmışlardır ve çalışmayı da sürdür-

* Tarhan Erdem, “AKP yüzde 47.9’u, CHP yüzde 23.5’i yakaladı ama halkın yüzde 49’u partilerden umutsuz”, *Radikal*, 26 Mart 2009.

** *Kurtuluş Cephesi*, Sayı: 98, Temmuz-Ağustos 2007.

mektedirler.

Gerçek şu ki, “sol” ya da “geleneksel sol”, kitleler politize olmadığı sürece seçimlerde başarılı olma olanağına sahip değildir. 29 Mart seçimlerinin gösterdiği temel gerçek de budur.

“Gavur İzmir”in 29 Mart seçimlerinde gösterdiği “performans”, “medyatik” söylemle “tulum” çıkartması, seçim öncesinde ve seçim sonrasında sergiledikleri coşku bu gerçeğin somut olgularıdır.

Bugüne kadar, bir tarafın, sağ ve şeriatçı kesimin, kendi kitesini sürekli olarak politize ederken, diğer tarafın, yani “sol”un sürekli olarak apolitik duruş sergilemesi, neredeyse alışlagelen bir manzara olmuştur. 29 Mart seçimleri bu duruşu ve bu manzarayı değiştirmiştir. İstenmeyen de bu durumdur.

İşte bu “istenmeyen durum” karşısında, “sol” olarak kabul edilen CHP’nin oylarındaki artış sürekli olarak küçümsemekte ve MHP’nin oylarındaki daha küçük artış sürekli olarak abartılmaktadır. “Yandaş med-

ya”nın AKP’nin %8 oy kaybetmesini önemsizleştirme çabaları ne kadar gülünç ise, MHP’nin öne çıkartılması çabaları da o kadar trajiktir. Tıpkı Maraş katliamının, pek çok devrimci ve demokrat insanın öldürülmesinin birinci dereceden sorumlusu Muh-sin Yazıcıoğlu’nun “hakkın rahmetine” kavuşması üzerine düzülen “methiyeler”de görüldüğü gibi.

Öz olarak, 29 Mart seçimleri sonrasında körlerin fili tarif etmesi gibi birbiriyle taban tabana zıt seçim yorumları ortalıkta uçururken, seçimlerin gösterdiği temel gerçek, kitlelerin (“sol” kitle) giderek politize olduğudur. Şüphesiz bu olgu, hemen herkes tarafından görülen bir olgudur. Bu nedenle de, kitlelerin politizasyonundan korkanlar, çıkarlarına gelmeyenler elbirliği yaparak seçim sonuçlarını çarpıtmaya çabalamaktadırlar. Bu nedenle önümüzdeki süreç, CHP oylarına yansıyan politizasyonun bir biçimde ortadan kaldırılmasına yönelik çabaların yoğunlaştırıldığı bir süreç olacaktır.

	2002	Oy Oranı %	2004	Oy Oranı %	2007	Oy Oranı %	2009*	Oy Oranı %
AKP	10.808.229	34,28	13.447.287	41,67	16.198.597	46,52	15.511.730	38,83
CHP	6.113.352	19,39	5.882.810	18,23	7.277.553	20,90	9.233.339	23,11
MHP	2.635.787	8,36	3.372.249	10,45	4.968.452	14,27	6.419.234	16,07
SHP/DEHAP/DTP	1.960.660	6,22	1.662.280	5,15	1.334.518	3,83	2.254.591	5,64
SP	785.489	2,49	1.297.681	4,02	813.505	2,34	2.061.446	5,16
DYP (DP)	3.008.942	9,54	3.216.213	9,97	1.892.686	5,44	1.485.831	3,72
DSP	384.009	1,22	683.266	2,12	-	-	1.108.937	2,78
BBP	322.093	1,02	374.125	1,16	-	-	893.379	2,24

* Resmi olmayan sonuçlar

Kitlelerin Politizasyonu, Korku, Kin ve Nefret

Taha Akyol, kendi “solcu”luğunun referansını sağdan alan “solcu”lar için bulunmaz bir referans kaynağıdır. Öyle bir kaynaktır ki, CNNTürk’ün başına geçirilip, “globalizm” yandaşı ve AB “sevdalısı” bir “liberal-demokrat-muhafazakar” yaygın çizgisi ortaya çıkartılması sağlanmış, MHP’nin 12 Eylül 1980 öncesindeki Genel İdare Kurulu üyesi faşist olarak her zaman el üstünde tutulmuştur.

Turgut Özal zamanlarında MHP’den ANAP’a sıçrama yapmış olan Taha Akyol, muhafazakar bıyığı ve gözlüğüyle de “liberal-demokrat-muhafazakar” görüntüsüne sahiptir. Başlıca görevi, “solcu”lara “solcu” olduklarına ilişkin referans vermek ve bu referansı verirken de onlara “akıl” öğretmektir. Verdiği tek akıl, “aman uslu durun”la ifade edilebilecek bir pasifikasyon aklından ibarettir.

“Medya”da Taha Akyol’a eşdeğer fazlaca olmasa da, benzeşleri çoktur. *Yeni Şafak*’ın Fehmi Kuru’su, Taha Akyol’un “taşralı” versiyonudur. *Taraf*’ın Ahmet Altan’ı ise, Taha Akyol’a göre daha “globalist”, daha “elitist” ve daha “militan”dır. Ama üçü de farklılıklarıyla aynıdır.

Taha Akyol ve benzeşlerinin ortak özelliklerinden birisi, müzmin bir “kemalizm” düşmanı olmalarıdır. “Kemalizm” düşmanı oldukları kadar “laikler”den de nefret ederler. Onların gözünde ve dilinde, bu kesimler “elitist”tirler, “halka tepeden bakarlar”, dolayısıyla da “katli vacip” bir kesimi oluştururlar. Her zaman olduğu gibi, onlar için “en elitist sol” parti de CHP’dir.

Her seçim sonrasında (elbette öncesin-

de de), Taha Akyol ve benzeşleri “anti-elitist” militan tutumlarıyla ortaya çıkarlar, yorumlar yaparlar ve “kurtuluş”un “elitler”in tasfiyesinde olduğunu ilan ederler. AKP’nin iki genel ve bir yerel seçimdeki “yükselen oy”ları yanında, son dönemdeki “Ergenekon” operasyonları bu kişilerin militanlığını daha da keskinleştirmiştir. Ancak Taha Akyol, “ıslah olmuş ve değişen dünyanın gerçeklerini görmüş” bir “dönek”ten çok, “değişim” göstermiş bir faşisttir. Kendi yazılarına bakıldığında, 12 Eylül öncesindeki MHP’nin faşist milis güç olarak yerine getirdiği karşı-devrimci, anti-komünist tutuma karşı çıkmış birisidir. Kendisine inanılırsa, bu faşist milislik yerine “başka yöntemlerle” devrimci mücadeleyi pasifize etmenin olanaklı olduğunu savunmuştur.

Şeyh Aykut Edibali’nin tezgahından geçmiş, islamcı-milliyetçi faşizmin sosyologu olmuş, MHP’nin yaygın organlarında ve Nazlı Ilıcak yanında gazetecilik tedrisatı yapmış bir kişi olarak, hemen her zaman laiklik karşıtı bir tutum sergilemiştir. 29 Mart seçimlerine ilişkin yaptığı “analiz”lerde bu yanı belirgin biçimde görülür:

“Dar, baskıcı ve militan bir laiklik anlayışının yarattığı kutuplaşma böyle biraz yumuşayınca, ekonomik krize tepki duyan kitlelerin AKP’den kopması kolaylaştı, AKP 8 puan geriledi.

Bundan laiklik savaşçılarının çıkarılması gereken çok önemli ve öğretici iki ders var: Bakın, laiklik kavgasını bırakıp ekonomik ve siyasi konularla ilgilenince irtica gelmiyor, ak-

sine, demokrasinin işlevselliği güçleniyor!..

Ve, 'cahil halk', 'doktrin'le şartlanmış devlet elitlerinden daha sağlıklıdır; kurumlar da halka güvenmeli, yasakçı değil liberal bir laikliği benimsemelidir artık."*

Ancak Taha Akyol'un (ve benzerlerinin) meselesi sadece laiklik, militan laiklik değildir. Başka kaygıları, dertleri vardır. 29 Mart seçim "analiz"inin bir diğerinde şöyle yazar:

"Laiklik kavgası, askeri veya yargısal müdahale gibi 'yapıştırıcı'lar olmadıkça, AKP önümüzdeki dönemde muhafazakâr çevrelerde de daha çok oy kaybedebilecektir!

Bundan AKP karşıtları hemen sevinmesin. AKP kendini toparlamaz veya bir parti iktidar alternatifi haline gelemese, 2011 seçimlerinde yeniden koalisyonlara döneriz ve Türkiye bir de 'yönetilebilirlik' problemiyle karşılaşır."**

Böylece Taha Akyol, anti-laikçi tutumunu, koalisyon hükümetlerine karşı oluşuyla, koalisyon hükümetleri döneminde ülkenin "yönetilebilirlik" sorunuyla karşı karşıya kaldığı iddiasıyla tamamlar. Ama "militan laiklik" karşıtlığı sergilerken, diğer yandan AKP'nin oy kaybetmesini "laiklik kavgası... gibi 'yapıştırıcı'lar olmadığına bağlamakta da hiç duraksamamıştır.

Açıktır ki, AKP'nin "yapıştırıcı"sı "laiklik kavgası"ysa, AKP'nin 29 Mart seçimlerinde kaybettiği oyları geri almasının tek yolu "laiklik kavgası"nı sürdürmekten geçer. Ama kimin umurunda!

Bir taraf için ("sol") "militan laiklik anlayışı"nın yarattığı "kutuplaşmadan" uzak durmayı tavsiye eden, hatta tavsiye etmekten öte "emreden" Taha Akyol, öte yandan AKP'ye ters yönde yol göstermeye çalışmaktadır.

Korku ortaya çıkmış ve yayılmaya başlamıştır.

"Elitist" CHP bağlamında tanımlanan "sol" oylarda meydana gelen "küçük" bir yükseliş bile onları korkutmaya yetmiştir.

* Taha Akyol, "Önce laiklik dersi", *Milliyet*, 31 Mart 2009.

** Taha Akyol, "AKP nereye", *Milliyet*, 1 Nisan 2009.

Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının saldırganlığı, Ergenekon operasyonlarında sergilenen kin ve nefretleri çok kolaylıkla AKP'nin "yapıştırıcısı" olarak gösterilirken ve bunun toplumu "kutuplaştırdığı"ndan hiç söz edilmezken, 29 Mart gecesi ortaya çıkan seçim sonuçları birden toplumun "kutuplaştığı" söylemlerini yaygınlaştırmıştır.

Korkmaktadırlar.

Korku, İzmir'den yola çıkıp, İstanbul'un "varoşları"na doğru gelişen politizasyonun korkusudur. Taha Akyol ve benzerlerinin "kutuplaşma" diye sundukları ve sonuçlarının 12 Eylül öncesine dönmeye kadar uzatıldığı politizasyondan korkmuşlardır.

Her ne kadar benzer bir korkuyu 2007'deki Cumhuriyet Mitingleri sırasında yaşamışlarsa da, Temmuz seçimlerini AKP'nin "açık ara" almasıyla bu korkudan kurtulmuşlardır. Ama şimdi seçim akşamı sandık başlarında "nöbet" bekleyen CHP'lilerin görüntüsü, AKP'nin düşen oylarıyla birleşerek daha köklü ve daha uzun dönemli bir korku yaratmış görünmektedir.

Kitlelerin politizasyonundan korkuyorlar.

Onların istedikleri ve kendi varlık koşulu olan apolitik ortam, hem ülkenin istenildiği gibi (Tayyip Erdoğan'ın "padişah" gibi olması da dahil) yönetilebilmesi için, hem de düzenin sürdürülmesi için olmazsa olmaz koşuldur. "İdeolojiler öldü" diyerek devrimci düşüncelere saldırmayı bir marifet bellemiş olan bu kişiler, şimdi "doktrin'le şartlanmış devlet elitlerinden" söz ederek, eski güzel günlerin özlemine çekmeye başlamışlardır.

Ama aynı kişiler, işlerine geldiğinde halkın politikadan uzak duruşunu alabildiğine eleştirmekten, hatta eleştirinin ötesine geçerek halka hakaret etmekten de hiç kaçınmazlar.

Tüm bunlar alt alta dizildiğinde ortaya çıkan sonuç, bu kişilerin asli işlevlerinin kitlelerin apolitikleştirilmesi olduğudur. Diğer bir ifadeyle, bu kişilerin görevi, 12 Eylül sonrasındaki depolitizasyonun, kitle pasifikasyonunun ideolojik saptırmalarla sürdürülmesini sağlamaktır.

29 Mart seçimleri, sonuçlarından daha çok, "sol" seçmenin sandık başında sergilediği tutum nedeniyle alarm zillerinin çalmasına yol açmıştır. Oysa seçim gecesi yaşananlar, politizasyonun olduğu dönemler-

le kıyaslanmayacak kadar zayıf, cılız ve önemsiz “militan” davranıştan başka bir şey değildir. İnsanlar Temmuz 2007 seçiminde ortaya çıkan “seçim yolsuzlukları”na tepkilidirler. Bu tepkileri CHP’nin yerel adaylarının katkısıyla “sandıklara sahip çıkma” şeklinde desteklenince, sonuçta hem seçime katılım artmış, hem de sandık başlarında sabahlanılması ortaya çıkmıştır.

Elbette bunlar, sol kesimin AKP iktidarı döneminde moralman çöktükleri, her seçim öncesinde yeşeren umutları seçim sonrasında yitirdikleri bir dönemin arkasından geldiğinden “yeni” ve “önemli” görünebilmektedir. Bu bile korku yaratmaya yetmiştir.

Ama bir gerçek de ortadadır. Sol kitle apolitik tutumunu terk ettiğinde, seçim düzeyinde de olsa bir şeyler yapabileceğini bu seçimlerde açıkça görmüştür. Daha açık ifadeyle, AKP’nin %8 oy yitirmesi yüzleri güldürmüştü, moralleri düzeltilmiş, insanları canlandırmıştır.

Korku, bu durumun giderek genişlemesi ve yayılması olasılığındandır.

Şimdi ne yapıp yapıp, bu gelişme durdurulmalı, durdurulamadığı yerde “lokalize” edilmelidir. Korku sahiplerinin yeni işlevleri de budur.

Çok bilinen bir “ezber”i yinelersek, “yenmeye cesareti olmayanların zaferden söz etmeye hakları yoktur”. Şüphesiz 12 Eylül askeri darbesi ve sonrasında genel olarak sol, özel olarak devrimci hareket büyük darbeler yemiştir. Ancak 1989 yerel seçimlerinde SODEP’in birinci parti olması, ardından gelen Zonguldak madenciler yürüyüşü büyük bir hareketlilik ve politizasyon getirmişken, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı ve bunun üzerinden yürütülen propagandalarla daha uzun dönemli bir “yıkım” dönemine girilmiştir. Bu dönemin en tipik özelliği, “sol”un ve “sol” kitlenin tümüyle politikadan uzaklaşması olmuştur.

AKP iktidarı kadar süre giden bu apolitik tutum, “laiklik” temelinde ortaya çıkan kaygı ve korkularla karmaşık bir bileşim oluşturmuştur. Bir yandan apolitik tutum sürdürülürken, diğer yandan “şeriat” korkusu karşısında bir şeyler yapılması beklenmiştir. Bu beklentinin odak noktası ise, “merak etmeyin ordu var” sözünde ifadesini bulan “laik askeri darbe” beklentisi olmuştur. 29 Mart seçimleri, “merak etmeyin ordu

yok” havası içinde yapılmıştır ve bir “izzeti nefis” sorunu olarak görülmüştür. Açıktır ki “gavur İzmir” onurunu korumalıydı. Açıktır ki İstanbul ve Ankara bir şeylere dur demeliydi. Seçim sonuçları, her ne kadar İstanbul ve Ankara belediye başkanlığının el değiştirmesine yol açmamışsa da, oylardaki artış ve İzmir’in “tulum” çıkartması, hangi anlayışta ya da partide olursa olsun “sol” seçmenin moralini düzeltmiştir.

Bu, politizasyonun başlangıcı olarak da kabul edilebilir. Elbette “sol”un “solu”nun tam anlamıyla işlevsiz ve biçimsiz kaldığı bir zaman diliminde ortaya çıkan bu politizasyon eğilimi, “sol”un “solu”nun hanesine artı puan yazılmasını getirmeyecektir. Tümüyle legalize olmuş, legalizmle her şeyin güllük güllüştürme olacağı düşünülmüş ve genel apolitik ortama uygun olarak “saf”laşmış bir “sol”da bu politizasyon bir “umut” gibi görünse de, politizasyonun geleceğini belirleyecek olan kitle pasifikasyonunun ne yönde sürdürüleceği ve ne düzeyde etkili olacağına bağlıdır.

İşte bu nedenle Taha Akyol ve benzerleri, kitle politizasyonu korkusuyla, ama kitle pasifikasyonunu yeniden yaratabilecekleri umuduyla kaleme sarılmışlardır. Legalist solun ve her türden oportünist-pasifistin çok sevdiği sözle, “aman provokasyona gelmeyin” denilecek zamandır. Buradaki “provokasyon”, tüm “medya”nın elbirliği ederek, tüm olanaklarını seferber ederek, sol kitlenin apolitikleştirilmesidir.

Ancak şu gerçek de unutulmamalıdır: Sol, tarihin hiç bir döneminde geniş kitleleri kendi öz gücüyle ve kendi özsel faaliyeti ile politize edememiştir. Sol, her zaman kendi dışında gelişen olayların ürünü olan politizasyon koşullarında mücadeleyi geliştirme olanağına sahip olmuştur. Ecevit’in ünlü “ikinci Kerensky olmayacağım” sözü de bu gerçeğin sosyal-demokrat zihniyette yarattığı korkunun ifadesidir.

29 Mart seçimleri önemli sonuçlar doğurmamış gibi gösteriliyor olsa da, belli bir politizasyonun ortaya çıktığını gösterdiği kesindir. Şimdi morali belli ölçülerde yükselmiş, “kişisel bozgun” havasını belli ölçülerde atmış bir kitle mevcuttur. Taha Akyol’ların korkusu, bu kitlenin büyümesi ve militanlaşmasıdır. Yeni dönem, bir kez daha kitle pasifikasyonunun ideolojik söylemlerle öne çıktığı bir dönem olmaya adaydır.

Seçim Klasığı II Solun Halleri

“Sonuçta, solun seçimlere katılma yönündeki ‘taktik çizgisi’, başka zamanlarda yapamadıkları ajitasyon ve propaganda çalışmaları için uygun bir ortam bulmak, bu ortam içinde ‘yoldan geçenlerle’ temas kurarak ‘ilişkilerini’ genişletmek ve nihayetinde (bugünkü adıyla) DTP’li adaylara oy verilmesini sağlamaktan ibarettir.

Buna rağmen, soldaki ‘inanç ve iman’, ‘seçimlerin bir aldatmaca olduğu’ konusunda halkta bir bilinç oluşturmaktır. Tüm çalışmalar, nasıl tanımlanmış olursa olsun, her durumda ‘seçimler bir aldatmacadır’la başlayan ve sonuçta ‘seçimlerden bir şey çıkmaz’a uzanan bir söylem üzerinde yükselir.

Evet, kendilerini ‘sosyalist’, ‘komünist’, ‘marksist-leninist’ ve hatta ‘maoist’ kabul eden sol, ne kadar legalist, ne kadar reformist, ne kadar pasifist olurlarsa olsunlar, her durumda ‘seçimler bir aldatmacadır’ teması çerçevesinde bir seçim çalışması yürütürler. (Her ne kadar bu çalışmalarda, Latin-Amerika ülkelerinde solun ‘seçim zaferleri’ne dayanan bir ‘umut’ öne çıkıyorsa da.)...

Şüphesiz solun ‘teorik olarak’ doğru bu sloganının içeriği, halkın seçim propagandaları çerçevesinde aldatıldığı, yanıltıldığı, düzen içi çözümlere kanalize edildiğidir. Ancak bu ‘seçim’ propagandasının içeriği, tümüyle ‘düzen teşhiri’ temelinde doldurulduğundan, sonuçta şu ya da bu düzen partisinin eleştirisine dayanır: CHP’den ‘bir şey çıkmaz’, MHP’nin yükselişi ‘faşizmdir’, DYP-ANAP birliği ‘Amerikan planı’dır, ‘tümü düzen partileri olduğu için, seçimleri kazansalar bile, hiç bir şey değişmeyecektir’ vs..

Düzenin teşhiri ile düzen partilerinin teşhiri iç içe geçmiştir. Ekonomiden kültüre, sanayiden tarıma, AB’den ABD’ye kadar pek çok konu, bu çerçevede ‘seçim çalışmaları’nın bir parçası yapılır.

Sonuç, hiçtir.”

[Kurtuluş Cephesi, Sayı: 97, Mayıs-Haziran 2007.]

Söz seçim klasiklerinden açılınca, “sol”-un “solu”nun “klasik” söylemleri birbiri ardına yayın organlarında ve internet sitelerinde ortaya çıkmaya başlar. Şüphesiz “sol”un “solu”nun, bir kaç istisna dışında hiç bir zaman (ki bu konuda her türlü “yemin” edilebilir) seçimleri kazanmak gibi bir beklentileri olmamıştır. Genel söylem, seçimlerin bir “aldatmaca” olduğudur ve “seçim platformu” da halka bu gerçeği anlatmanın iyi bir aracıdır. Bir yandan seçimlerden bir şey çıkmayacağı anlatılır (en azından “teoride” ve lafta), diğer yandan da kitleyle temas ku-

rulur. Bu anlatım ve temas sonucunda, çokluk kitleden kimi zaman “bağımsız sosyalist adaylara”, kimi zaman HADEP/DTP adaylarına oy verilmesi istenir. Eğer kendilerinin “yasal parti”leri varsa, “kendi parti adaylarına” oy verme çağrısı yapılır. İster “kendi parti”siyle seçime girmiş olsunlar, ister “bağımsız sosyalist aday”larla seçime girmiş olsunlar, her durumda bir “seçim bildirgesi” yayınlarlar, afişler bastırırlar, aday tanıtım toplantıları düzenlerler, “start” alırlar. Bu arada “seçim platformu” ya da “seçim bloku” oluşturmak için bir dizi toplantılar dü-

zenlerler. Her toplantıda birileri birilerine muhalefet eder, birileri birilerini desteklemekten söz eder. Sonuçta, “kim kimi istiyorsa ona oy versin” türünden bir “ittifak” çıkar.

Bunlar seçim öncesinin “klasik”leridir. Ancak bu seçim öncesi “klasikler”de ilk sırayı alan “seçim bildireleri”dir. Çokluk bu bildireler/bildiriler, seçimlerin bir aldatmaca olduğuna ilişkin bir ifade içermez. Bunun yerine insanları kendilerine ve kendi adaylarına oy vermeye çağırır ve seçimden “zaferle” çıkılacağına ilişkin “yüreklendirici” sözler yer alır. Örneğin 29 Mart seçimleri hazırlık aşamasında SİP-TKP’si şöyle bir açıklama yapmıştır:

“29 Mart’ta emeğin sesi her yerde duyulacak

TKP bu seçimlerin Türkiye toplumunda ve solunu kemiren “CHP hastalığı”ndan kurtulmak için bir fırsat olduğu düşüncesiyle, AKP karşılığından en küçük bir ödün vermeden, CHP’nin ipliğini pazara çıkaracak, 40 yıldır solla ilgisi olmayan bir partinin ‘oylar bölünmesin’ diyerek **emekçilerden, aydınlardan çaldığı** enerjiyi sosyalizme, yurtseverliğe, emekten yana bir mücadeleye aktarmanın yolunu bulacaktır. TKP bir düzen partisine, bir devlet partisine, bir anti-komünist partiye, çarşafa dolağan bir gerici partiye destek çıkmanın sorumluluğunu **hiçbir yerde** paylaşmayacaktır.”*

Böylece bir başka “sol” “klasik” ifadesini bulmaktadır: CHP’nin ipliğini pazara çıkarmak!

Ama ne yazık ki, her seçim sonrasında bu iplik bir türlü pazara çıkmaz. Seçim gecesi televizyonların başına geçen “sol”un “solu”, sağ partilerin oyları karşısında “sol partilerin” oylarının ne olduğuna bakar. Her ne kadar CHP’nin ipliği pazara çıkarılmamışsa da, CHP’nin aldığı oylar pür dikkat izlenir. Yüksek olursa (ki son dört seçimdir hiç olmamıştır) moraller yerine gelir; olmazsa suratlar asılır.

Gel zaman git zaman, bu söylemler, bu “klasik” replikler yinelenir durur. Her yinelenişte bu sözlere inananlar ile inanmayan-

ların sayıları sürekli yer değiştirir. Bilinir ki, mevcut düzenin mevcut partileri karşısında “sol”un “solu”nun seçimlerde hiç bir şansı yoktur. Ama yine de “umut” bitmez. Fukanın ekmeği gibi, tükenmez. Eskimiş, bir kaç seçim geçirmiş “ihtiyarlar”, “bu seçimden de” bir şey çıkmayacağını, oylarının artmayacağını bilirler. Ama “gençler”i yüreklendirmek gerekir. Yüreklendirici konuşmalar yaparlar. Örneğin, SİP-TKP’sinin dediği gibi, “29 Mart’ta emeğin sesi her yerde duyulacak”tır.

Seçim ortamı biraz da büyülüdür. Ne kadar “ihtiyarlar” seçimden bir şey çıkmayacağını düşünseler de, seçim sath-ı mailinin “hava”sına girerler. Yapılan açık-kapalı toplantılar, yoldan geçenlerle yapılan konuşmalar, “ev ziyaretleri” bir “umut” havası estirir.** “Örgütlü insanlar”ın seçim çalışmalarından gelen haberler bu havayı daha da güçlendirir.

Ama seçim yapılır, sandıklar açılır, oylar sayılır.

Sonuç, hep aynıdır.

Yine SİP-TKP’sinin Temmuz 2007 genel seçimleri sonrasında yaptığı gibi açıklama yapılır:

“TKP seçimlere bu sıkıntıları bileerek ve tam da söz konusu kuşatmayı, temsili de olsa, kırmayı hedef alarak girmiştir.

Bu hedefin çok uzağında kaldığımız açıktır.

Türkiye Komünist Partisi 2002 seçimlerine göre oy sayısını biraz, oy oranını ise ihmal edilebilir bir değerde arttırmış, 2004 yerel seçimlerindeki il genel meclisi oylarında ise hem sayısal hem oransal hafif bir gerileme kaydetmiştir. TKP halkımızın kuşatılan umudunu özgürleştirememiş, seçimlerden emekçi ve yurtsever hareketin güven tazelemesi sonucunu elde edememiştir.

Ancak TKP seçimlerde yetersiz sonuç aldığında dünyası yıkılacak bir parti değildir. Yurtsever Cephe sonuç olumlu çıkmayınca emperyalizme karşı emekçilerin mücadelesini ör-

** 29 Mart seçimleri öncesinde eşek sırtında gelerek on bin kişilik miting yapan ve sadece 76 oy alan Bingöl bağımsız belediye başkan adayının durumu gibi.

* TKP Genel Merkez’in 1 Ocak 2009 tarihli açıklaması

gütlemekte tereddüt geçirecek bir yapı değildir.”*

Durmak yok, yola devam!

Özetle, her seçim dönemi benzer biçimde oluşur ve sonuçlanır. 29 Mart seçimlerinde de böyle olmuştur.

29 Mart seçimleri öncesinde “sol”un “solu”nda kimin kimle ittifak yaptığı vb. konular eski seçimlere göre daha belirsiz olduğundan, seçim sonuçları da belirsiz bir nicelik olarak ortaya çıkmıştır. ÖDP şu kadar oy alırken, EMEP bu kadar, SİP-TKP’si o kadar oy almıştır. Her zaman olduğu gibi, hepsinin oyları da binde birler ya da ikilerle ifade edilen oranlarda kalmıştır. Kaçınılmaz olarak, çekirge örneği, bir sıçranılır, iki sıçranılır, üç... sonuç hep aynıdır.

Sonuç aynı olunca da, seçim sonrasında aynı şeyler söylenir. Ancak bu kez biraz farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bunun tek nedeni de, AKP’nin oylarının düşmesidir.

“29 Mart yerel seçimleri AKP zihniyetinin yenilebileceğini göstermiştir. Seçimler, Türkiye’nin yakın geleceğine ilişkin yeni bir sayfa açacak önemde sonuçlar doğurmuştur...

TKP bu seçimlerde ‘Durdurun’ çağrısının adresi olarak öne çıkmamış, genel olarak aldığı oylar itibarıyla başarısız olmuştur.

Bu ‘ara sonuç’, AKP hükümetinin geriletilmesi ve sözünü ettiğimiz tuzaklara karşı önlem geliştirilmesi için TKP’nin sorumluluğunu arttırmaktadır.”**

Ama AKP’nin oyları düştüğünden “AKP zihniyetinin yenilebileceği” görüldüğünden, yine de “yüreklenmek” ve “umudu büyütmek” için nedenler vardır, yoksa da uydurulur. Aynı şekilde “başarısızlığın” da nedenleri vardır, yoksa o da uydurulur:

“... seçimlerin ortaya çıkardığı tablo, bölgesel gelişmeler ve ekonomik krizle birleştiğinde önümüzdeki dönem ‘kazanmaya’ dönük kıyasıya bir mücadelenin başlayacağını gösteriyor. Oylara bakarak solun peşin bu mücadelede havlu atması gerektiğini düşünenler olabilir. Oysa sol zamanı iyi kullanırsa devreye girebilme şansını hâlâ koruyor...”

TKP seçimlerin en başarısız partilerindedir hiç kuşkusuz. Her bir oy çok kıymetli ama toplam olarak bu oylar en küçük bir değer taşıyor. Onca çabadan sonra CHP faktörünün oldukça baskın olduğu büyük kentlerde Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının İl Genel Meclis oylarıyla hemen hemen aynı olma garipliğine TKP imza atmıştır! ‘Kusura bakmayın Büyükşehir’de Kılıçdaroğlu’na vereceğim ama İl Genel Meclisi’nde oyum size’ diyen on binlerce kişi kendi gündeme getirdikleri ‘pazarlığı’ sonuna kadar götürme iradesi dahi göstermemişlerdir. ‘Bizim oylarımız örgütlü oylar’ solun çok sevdiği bir tekerlemedir, bu gariplik nedeniyle tekrar etmek durumundayım ama bir ekle: Virgülüne kadar örgütlü olsa ne yazar!”***

Her ne kadar bunlar SİP-TKP’sinin “baykuş”unun sözleriye de, Gorbaçov’la “gençleşen” SBKP gibi “gençleşen” SİP-TKP’sinin “ihtiyarlar”ının emeklilik sözleri olarak da değerlendirilebilir. Ancak bazı gerçekleri “gençler”inden gizleyemeyecek hale geldikleri de açıktır:

“TKP, şimdiye dek katıldığı seçimlerde almış olduğu oylarla somutlanan toplumsal ölçek ile bu ülkede sosyalizm mücadelesinin daha ileri mevzilere taşınamayacağını görmektedir. Bu bağlamda yakın dönemde bu ölçekteki marjinal değişimlerin değil emekçi kitleler tarafından ciddiye alınacak çapta bir büyümenin anlamlı olduğu görülmektedir.

TKP bu görevin altından kalkmak için, bizzat kendi bünyesinde ve çalışma tarzında köklü düzeltme ve düzenlemeler yapması gerektiğini görmektedir. TKP siyasal çalışmalarını geniş halk kitlelerini aydınlatmak ve örgütsel gücünü en kısa vadede bir kaç kat arttırmak hedefiyle yeniden planlayacak ve hızlandıracaktır.”**

**

Böylece “seçimlerde yetersiz sonuç alındığında dünyası yıkılacak bir parti” olmayan SİP-TKP’si “yeni” bir “atılım”a hazırlandığı

* TKP Siyasi Komite, 23 Temmuz 2007.

** TKP Siyasi Büro, 30 Mart 2009.

*** Kemal Okuyan, “Sol”, 30 Mart 2009.

**** TKP Siyasi Büro, 30 Mart 2009.

mesajını da verir. Yine SİP-TKP'sinin "baykuş"u bu "atılım"ın ip uçlarını verir:

"Şimdi, özellikle büyük kentlerde 'tek tek sayılabilir' seçmenin dışında oy alamayan bir parti olarak radikal kararlar verme zamanıdır. Siyasi doğrultu, hedefler açısından değil, çalışma tarzı ve örgütsel varlık açısından..."

Halkı sürekli mücadeleye çağıran bir çalışma tarzının başarılı olamayacağı görülmüştür. Emekçilerle birlikte devinen, onlarla birlikte üreten ve onlarla birlikte çoğalan bir aydınlanma misyonerliği Türkiye solunun fizik gücünü katlayacak, devrimci bir sıçrama için ona asgari nicel büyüklüğü sağlayacak tek konumlanıştır. Bunun için sıkıştırılmış bir zaman diliminde geçici örgütsel ve siyasal tarzlarla hareket etmek gerekecektir. Yıllardan değil, aylardan söz ediyoruz.**

İşte bu 29 Mart seçimlerinin "sol"un "solu"nda ortaya çıkardığı ilk oportünist "klasik dışı" sonuçtur. "Klasik" olmayışı, tümüyle oportünist oluşundan kaynaklanır. "Yıllardan değil, aylardan söz edilen" bir "radikal" değişim ve dönüşümden söz edilmektedir. Adı da konulmuştur: "emekçilerle birlikte devinen, onlarla birlikte üreten ve onlarla birlikte çoğalan bir aydınlanma misyonerliği"!

Artık bu "misyonerlik" nasıl bir şey olacaktır, yenilir-içilir bir şey midir, bir süre sonra görülmeye başlayacaktır. Ama "satır aralan"na sıkıştırılmış olan "mesaj", "örgütlü insanlar"ın "emekçiler"e gönderileceği, yani Laz İsmail TKP'sinin "1974 atılımı" sırasında yapılan burjuva gençleri "fabrikalar"da çalışmaya gönderecekleri şeklindedir.

Elbette "sol"un "solu"ndan birilerinin böylesine bir "radikal" karar alması, 29 Mart seçimlerinin bir sonucu değildir. 29 Mart seçimleri, 2006'dan bugüne kadar "sol"un "solu"nda, legalist solda ortaya çıkan ayrışma ve dağılmaya bir tanım getir-

meye aracılık etmiştir. ÖDP'nin Temmuz 2007 seçimleri sonrasında yaşadığı "bay başkan" muhalefeti, bu muhalefet karşısında neredeyse eski DY olmaya bile niyetlenen "ihtiyarlar"ın direnişi ve Pirus zaferlerinde olduğu gibi, legalist soldaki dağılma ve ayrışma belirgin durumdadır. Temmuz 2007 seçimlerinin yarattığı "bozgun" havası, bu süreci daha da hızlandırmıştır. SİP-TKP'sinin "radikal" kararlar alacağına ilişkin söylemi de aynı sürecin ürünüdür.

Bugünden şunu kesin olarak söyleyebiliriz ki, bu türden "açılımlar"ın, "radikal kararlar"ın, sadece bozulan moralleri, küçülen umutları diriltmeyi amaçlamaktan öte hiç bir kıymet-i harbiyesi yoktur. Ama "ezberler"ın bozulduğu gerçektir. Artık eski söylemlerle bir şeyleri var etmelerinin olanaksız olduğu noktaya gelmişlerdir.

29 Mart seçimlerinde AKP'nin %8 oy kaybetmesiyle ortaya çıkan "olumlu hava", bu legalist sefaleti ister istemez yeni "açılımlar"a yöneltecektir. Seçimlerde CHP'nin "ipliği pazara" çıkartılmadıysa da, legalist solun ipleri oldukça gerilmiş durumdadır.

Elbette bundan da bir şey çıkmayacaktır. Legalist solun sefaleti ve rezaleti ne kadar açık olursa olsun, legalizmle şekillenmiş ve legalizmin ortamından beslenmiş zihniyetler varlığını sürdürmeye devam edecektir. Bu devam ettiği sürece de, legalist solun oportünist "şef"lerinin umutları da tükenmeyecektir.

Tüm bu "klasik" ve "klasik-dışı" durumlardan sonra, eski bir "ezberimiz"i yinelemekte yarar vardır:

"Bilinçli ya da bilinçsiz bunları destekleyen tüm devrimci, ilerici ve yurtsever insanların bu tablo karşısında kendi kendilerine sormaları gereken tek soru şudur: Burjuvazinin oyun kurallanna bağlı kalarak, "dondurmam gaymak"lı propagandalar yaparak düzeni değiştirebileceğinize hala inanıyor musunuz?

İnanmıyorsanız, size bir çift sözümüz var: Gelin! Şimdi devrimcilik yapma zamanıdır!"**

* Kemal Okuyan, "Sol", 30 Mart 2009.

** *Kurtuluş Cephesi*, Sayı: 98, Temmuz-Ağustos 2007.

Züğürt Tesellisi

Şimdi sol belediyecilik zamanı

ÖDP'li Mithat Nehir, "yalan talan belediyeciliğinin dışına çıkacağız" derken EMEP'li Tekin Türkeli, "halk sömürenlere kanmadığını gösterdi" dedi

HATAY VE TUNCELİ ÖNDE

AKP'nin parası kaybetmediği yerel seçimlerde sayısız adaylar Türkiye genelinde iki ilçe ve birçok belediye seçimi kazandı. ÖDP Hatay'da başarıyla olurken EMEP ve bağımsız sosyalist adaylar Tunceli'de başarılı oldu. Türkiye'de ilk kez bu yerel seçimlerde sosyalistler birçok yerde belediye başkanlığına ulaştı.

PERTEK, HOZAT VE NAZİMİYE

Tunceli'nin Nazimiye, Pertek ve Hozat ilçelerinde de bağımsız sosyalist adaylar seçimi kazandı. Demokratik Halklar Federasyonu, Fıssat Halk Dayanışması, Partizan, DTP ve ÖDP'nin oluşturduğu Yerel Demokrasi Platformu adıyla Cevdet Kömür, Rıza Çelimbeyazırda bağımsız sosyalist adaylar Kürşat Lütfü Melik kazandı. 37 yaşında

Bu yazının başlığı, belki de "Seçim Klasiği III" olmalıydı. Çünkü binde bir-iki oy almış legalist "sol"un iki "büyük" partisi ÖDP ve EMEP, üç belde* ve iki ilçede kazandıkları belediye başkanlıklarını öne çıkartarak, 29 Mart seçiminin neredeyse en başarılı partileri gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Ancak legalist solu bilen ya da içinde yer alanların bildiği gibi, bu beş belde ve ilçe belediye başkanlığı sözcüğün tam anlamıyla bir "züğürt tesellisi"nden öte bir anlam ifade etmemektedir.

Yine de "diplomatik nezaket" kuralları çerçevesinde ve "demokrasi terbiyesi almış"ların söylemiyle, bu üç belde ve iki ilçe belediye başkanlığının "sol partiler" tarafından kazanılması karşısında, öncelikle "tebrik" etmekle söze başlamamız gerekirdi. Tıpkı "ellerim böyle boş, boş mu kalacaktı" şarkısını söylemekten başka çaresi kalmamış olan SİP-TKP'sinin "*Sol haber portalı*"nda yazıldığı gibi:

"Sola ilişkin seçim değerlendirilmesinde yapılacak ilk iş dostlarımızı, EMEP ve ÖDP'lileri kazandıkları belde ve ilçe belediyelerinden ötürü tebrik etmek olmalıdır. Çok sınırlı da olsa ülkemizin belli noktalarında solun 1980-öncesi birikiminin onurlu insan-

* ÖDP'nin kazandığı üç belde, Samandağ'ın Aknehir, Kırıkkale'nin Hasandede ve Malatya'nın Ağılbaşı beldeleridir.

Mazgirt		
Toplam Seçmen : 1.293		
Geçerli Oy: 971		
	Toplam Oy	%
EMEP	328	33,8
DTP	307	31,6
CHP	242	24,9
AKP	79	8,1
Bağımsız	14	1,4
SP	1	0,1
Samandağ		
Toplam seçmen: 28.147		
Geçerli oy: 21.290		
ÖDP	7.266	34,2
CHP	6.859	32,2
DSP	4.097	19,2
AKP	2.883	13,5
SP	98	0,4
Darende/Ağılbaşı		
Toplam seçmen: 1.187		
Geçerli oy: 939		
ÖDP	380	40,5
CHP	372	39,6
DSP	179	19,0
SP	7	0,8
MHP	1	0,1
Kırıkkale/Hasandede		
Toplam seçmen: 1.571		
Geçerli oy: 1.334		
ÖDP	477	35,8
DSP	355	26,6
MHP	285	21,4
CHP	209	15,7
AKP	8	0,6

lar tarafından korunduğunu görmek, bilmek önemlidir. Böyle noktaların varlığı, karanlığın bu denli derin hissedildiği bir atmosferde umut kaynağı olmaktadır.”**

Gerçi biz, gerek böylesi bir “demokrasi terbiyesi” sahibi olmadığımızdan, gerekse bu türden bir “umut kaynağı”na gereksinme duymadığımızdan, “tebrik” etmek yerine, sergilenen “züğürt tesellisi”ni yermekle yetinmek durumundayız.

Evet, 29 Mart seçimleri öncesinde ÖDP, EMEP, SİP-TKP her ne kadar “ittifak” yapıyormuş gibi yapıp, yapmamış gibi yaptıklarından, hemen her yerde kendi adaylarıyla seçimlere katılmışlardır. Sonuçta ÖDP, ilk gelen sonuçlara göre, 2004 yerel seçimlerinde kazandıkları Hopa’yı kaybederken, Hatay’ın Samandağ ilçesini kazanarak kaybını telafi etmiştir. EMEP ise, Tunceli’nin Mazgirt ilçesi belediye başkanlığını kazanarak, bir “ilki” başarırken, artık “belediye başkanlığına sahip olan parti” unvanını kazanmıştır.

ÖDP Genel Başkanı Hayri Kozanoğlu bu “gelişmeyi” şöyle yorumlamıştır:

“ÖDP 1999’da iki belde, 2004’de bir ilçe, bir belde kazanmıştı. Bu anlamda 2009’da bir ilçe, üç belde kazanarak ÖDP’li belediyelerin sayısını arttırdık. Ama pilot çalışmalar yaptığımız yerlerde istediğimiz sonucu almadığımızı söyleyemem.”

Böylece ÖDP, “istedikleri sonucu” alamamış da olsa “belediyelerin sayısını artırma” başarısını göstermiştir! Hatta ÖDP Genel Başkan yardımcısına göre “umudu” büyüteceklerdir ve İl Genel Meclisi seçimlerinde aldıkları oyları bunun kanıtı olarak gösterir:

“ÖDP açısından bilinmesi önemli bir nokta da ÖDP’nin İl Genel Meclisi seçimlerinde aldığı oydur. ÖDP, 29 Mart İl Genel Meclisi seçimlerine bütün Türkiye çapında katılmamıştır. Yani 957 seçim çevresinden 438 merkezde İl Genel Meclisi seçimlerine katılmıştır. İstatiksel ve politik anlamda çok önemli bir veri sunmamakla birlikte ÖDP oyları 2007 seçimlerine göre, bu eksikliğe rağmen, artmıştır.

ÖDP’nin 2007 seçimlerinde ülke genelinde aldığı oy 52.055 iken 2009 yerel seçimlerinde 438 merkezde seçime katılarak aldığı oy 62.614’dür.”

EMEP henüz kendilerine ilişkin bir açıklamada bulunmamıştır. Bu açıdan onların kendilerini ne kadar başarılı bulup bulmadıkları belirsizdir.

Bu ve benzeri “züğürt tesellisi” babından sözler, elbette psikoloji alanına giren bir olgu oluşturmaktadır. Amacımız, “züğürt tesellisi”nin psikolojik tahlilini yapmak olmadığı için (ve de “haddimiz” olmayacağından) bunu yapmayı kendilerine bırakmayı daha uygun görüyoruz.

Yine de SİP/TKP’linin söylediği gibi “tebrik edilen” bir sonuç vardır. Ve bu sonuç *Birgün* gazetesinde “şimdi sol belediyeçilik zamanı” başlığıyla birinci sayfadan verilmiştir. Üç belde ve iki ilçede (ki EMEP bir açıklama yapmadığı için bunun dışında da tutulabilir) “sol belediyeçilik” örnekleri sergilenerek, “yerelden genele iktidar” yolu açılabilmektedir!

Her ne kadar 29 Mart seçimleri yerel seçimler olmaktan çok genel siyasal bir seçim olmuşsa da, “sol”, legalist “sol”, seçim öncesindeki tüm zamanını, ya oy toplamakla ya da “sol/alternatif yerel yönetim” konusunda sempozyum vb. düzenlemekle geçirmiştir. Ülkenin içinde bulunduğu siyasal gelişmelerden uzak, sadece “yerel yönetim” konusuna “odaklanmış” “sol”un “yerel yönetim politikası” da, Fatsa örneğine yapılan göndermeler, DTP’li belediyelerin “başarısızlığı”, “halk meclisleri” gibi konuların üzerine inşa edilmiştir.

Kimi çevreler kendi yerel yönetim anlayışını “sosyalist” olarak adlandırılırken, kimileri “sol”, kimileri de “halkçı” sıfatlarıyla tanımlarlar. Ancak hepsinin ortak özelliği, *yerelden genele “iktidar”* olma hesabıdır. 1980 öncesindeki Fatsa örneğinden yola çıkan tüm “model”ler, yerel yönetimlerde iktidar kurmayı hedeflemiştir. Diğer bir ifadeyle, kazanılacak belediye başkanlıklarıyla “alternatif iktidar organları” oluşturulacak, halkın “öz savunma birlikleri” kurulacak, 1980 öncesinin DY söylemiyle “halk iktidarının nüveleri” oluşturulacaktır! Gerçi bu söylemler 1980 öncesinden alınma sözler olsa da, o dönemde gelişen silahlı devrimci mücadeleyi görmezlikten gelinerek yapılmaktadır. Bir “halkevci aday” yerel yönetimlere

** Galip Munzam, “Sol haber portalı”, 1 Nisan 2009.

ilişkin “siyaseti” şöyle ifade etmektedir:

“İşyerimizden ülke yönetimize, kültürel üretimimizden beldemizin yönetimine dek hayatımızın her alanında tek söz ve karar sahibi haline gelebilmemiz, halkın çıkarları olan politikaları ortaklaşa belirleyebilecek yönetim organlarını oluşturmamızdan geçiyor... belde yönetiminde halkın çıkarlarını temsil eden bir yönetim organı, her şeyden önce şimdiye dek beldeye egemen olan toplumsal ilişkilere karşı bir müdahale aracı olacaktır. Bu yerel iktidar kurumları, halk tarafından üretilen tüm değerler ve beldenin kamusal varlıklarının halkın ortak çıkarları doğrultusunda yönetilmesinde söz ve karar sahibi olacak. Böyle bir yönetim organının temel ilkesi ise, bugün çeşitli iktidar organları arasında dağılmış olan yasama, yürütme, yargı, güvenlik vb., faaliyetlerin kent halkı tarafından gönüllü biçimde üstlenilmesi ve faaliyetlerin tümünün doğrudan denetimine açık olmasıdır.”

Böylesine büyük büyük sözlere karşı söylenecek fazla bir şey de yoktur. Amiyane deyimle, altı-üstü belediyeden söz edilmektedir, ama öyle söz edilmektedir ki, bu belediye “yasama, yürütme, yargı, güvenlik vb. faaliyetlerini” üstlenecektir!

Seçim öncesinde böylesine büyük sözlerin edildiği belediyelerden üç belde ve bir ilçe belediyesini kazanan ÖDP'nin “şimdi sol belediyecilik zamanı” demesini de yadırgamamak gerekir.

Elbette “sol”daki yerel yönetim “sorunsalı” bunlarla bitmez. Daha enternasyonalist olanlar da vardır. Bunlar için “model”, Arjantin'de, Meksika'da, Kolombiya'da, Brezilya'da bolcasından ve çokcasından vardır. Yapılması gereken tek şey, bunlardan birisini seçip uygulamaktan ibarettir!

Biraz daha ülke gerçeklerine yakın duran “sol belediyecilik” anlayışı ise, her ne kadar savunan ÖDP'li de olsa daha sosyal-

demokratır:

“Sol belediyecilik, yerelin kaynaklarını, kamu/halk yararına harekete geçirerek ve örgütleyerek, sosyal refahı artırma yönünde çalışmalar yapmak olmalıdır. Kent yoksullarını, kendilerine uzanacak bir yardım elini bekleme psikolojik travmasından kurtarıp, kendi geçimini sağlayacak iş imkânlarını onlara sunulmalıdır. Sol belediyecilik anlayışı, belediye çalışmalarına katılımcılığı sağlamanın yanı sıra yerel kaynakları harekete geçiren bir tutum içinde de olmalıdır. Sol belediyecilik, ayrıca, ‘herkese hizmet’ ilkesini hayata geçirerek, sosyomekânsal adaletsizlikleri sona erdirmelidir. Yine, göç alan kentlerin kenar semtlerinde gettolaşma ve varoşlaşma eğilimlerinin önüne geçilmeli, kentte toplumsal kaynaşma sağlanmalı, hemşerilik kültürü geliştirilmelidir. Farklılıklar, zenginliğe dönüştürülmelidir.” (*Birgün*, 24 Şubat 2009.)

Böylesine “modeller” ve “programlar”la 29 Mart gününe gelinmiştir. Sonuç ise, ortadadır. Bunun karşısında “umudu büyütme” ya da “diri tutmak”tan başka çare de yoktur! Bunun gereği de, gerektiği biçimde söylenmektedir.

Sonuç olarak, “hayırlı olsun” demekten başka çare yokmuş gibi görünüyor. Ama Che'nin sözleri anımsandığında, şu soru sorulmadan edilemiyor: İnsanlar enerjisini neden hep böyle boşuna harcıyor?

Ve Che, Latin-Amerika somutunda şöyle yanıtlar:

“Bunun tek nedeni var: Bazı Amerika ülkelerinde ilerici güçler taktik hedefler ile stratejik hedefleri korumak için bir şekilde birbirine karşıtıyorlar, küçük taktik sorunlarda büyük stratejik hedefler görmek istemişlerdir. Bu önemsiz saldırı mevzilerini ve elde edilen küçük kazançları, sınıf düşmanının temel hedefleri olarak göstermeyi bilen gericiğin akıllıca davrandığını kabul etmeliyiz.”

30 MART 1972 KIZILDERE

MAHİR ÇAYAN
1946 Samsun

SABAHATTİN KURT
1949 Gevaş

SAFFET ALP
1949 Kayseri

ÇİHAN ALPTEKİN
1947 Ardeşen

ÖMER AYNA
1952 Dicle

HÜDAİ ARIKAN
1946 Çivril

AHMET ATASOY
1946 Ünye

SİNAN KAZIM ÖZÜDOĐRU
1949 Şarkışla

ERTAN SARUHAN
1942 Fatsa

NİHAT YILMAZ
1937 Fatsa

**ÖMÜR
KARAMOLLAĞLU**
30 OCAK 1955/AKÇADAĞ
24 MART 1977/ANKARA

1955 yılında Malatya'nın Akçadağ ilçesinde doğdu. 1971 yılında Ankara Abidinpaşa Lisesi'nde okurken devrimci mücadeleye bir sempatizan olarak katıldı. 1974-75 döneminde SBF-BYYO'da yüksek öğrenim gençliğinin akademik-demokratik mücadelesinde aktif olarak yer aldı. 12 Mart sonrası ilk öğrenci derneklerinden olan SBF-BYYO Öğrenci Derneği'nin kuruluş çalışmalarına katıldı. Aynı dönemde AST'da oyuncu olarak da çalışan Ömür yoldaş, M. Gorki'nin "Ana" ve B. Brecht'in "Carrar Ana'nın Tüfekleri" oyunlarının sergilenmesinde yer aldı. 1975 başından itibaren THKP-C/HDÖ üyesi olarak profesyonel devrimci yaşamına başladı. İlk görevi Ankara'daki legal kadroların sorumluluğunu üstlenmek oldu. Beylerderesi'nden sonra Ankara Bölge Komitesi'nde yer aldı. 1976-Haziran Kararı'ndan sonra Güney Anadolu ve Hatay bölgesinde kadroların politik eğitimleriyle görevlendirildi. Aynı yılın Aralık ayında THKP-C/HDÖ-Ankara Bölge Yöneticiliği'ne atandı. 1977 yılında THKP-C/HDÖ'nün yeniden Öncü Savaşına başlamasıyla birlikte gerçekleştirilen "26 Ocak Harekâtı"nda yönetici olarak yer aldı. 1977 Şubat'ında Genel Komite üyeliğine getirildi. Ankara ve Karadeniz Bölgelerinin Merkez Yöneticisi olarak şehir ve kır gerillasının stratejik örgütlenmesiyle görevlendirildi. "19 Şubat Harekâtı"nın düzenlenmesinde görev aldı.

"30 Mart Harekâtı"nın ilk günü, 24 Mart 1977'de, Ankara'da şehit düştü.

MEHMET YILDIRIM

1957 Tokat doğumlu ve küçük-köylü bir ailenin çocuğudur. İlkokulu bitirdikten sonra, İstanbul'a gelerek, küçük işyerlerinde ve krom kaplama ustası olarak, çeşitli fabrikalarda çalışmıştır. Fabrika işçiliği döneminde sendikal faaliyetlere katılmış ve bu faaliyetler çerçevesinde Devrimci Sağlık-İş sendikasında çalışmalarını sürdürmüştür. Bu çalışmaları sırasında örgütle ilişkiye geçmiş ve 1978'de sendikal çalışmada örgüt üyesi olarak yer almıştır. 1978 sonlarında profesyonel kadro olarak Bakırköy çevresinde örgütsel çalışmalara katılmış ve Şubat 1981'de Genel Komite üyesi olmuştur. 15 Mart 1981'de Bahçelievler'deki çatışmada şehit düşmüştür.

NİHAT KURBAN

1958 Kars doğumlu olup, lise yıllarında Kars'ta THKP-C sempatisini olarak devrimci mücadeleyle tanışmıştır. 1977 içinde örgütsel ilişki içine girmiş ve aynı yıl içinde örgüt üyesi olmuştur. İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisi olmakla birlikte zamanının büyük bir kısmını Kars'taki örgütsel çalışmalarda geçirmiştir. 1979 yılında bir silahlı çatışmada yaralanması üzerine, bir süre örgütsel çalışmaların dışında kalmışsa da, 1980 ortalarında Kars il yöneticisi olarak atanmıştır. Şubat 1981'de Genel Komite üyesi olmuş ve 15 Mart 1981'de Bahçelievler'deki çatışmada şehit düşmüştür.

CEMALETTİN DÜVENÇİ

1956 Tekirdağ doğumlu olan yoldaş, küçük-köylü bir ailenin oğludur. Ailesinin İstanbul'a taşınmasından sonra, işçi olarak çalışmaya başlamıştır. Devrimci mücadeleyle ilişkisi, Bakırköy çevresindeki dernekler düzeyinde başlamış ve Halkevleri'nde faaliyet sürdürmüştür. 1976'dan itibaren örgütsel ilişkiye girmiş ve 1977-78 döneminde Bakırköy çevresinde örgüt üyesi olarak çalışmıştır. 1978 sonrasında profesyonel kadro olarak çalışmıştır. 1980 Nisan operasyonundan sonra, İstanbul bölgesinin yeniden düzenlenmesinde görev almış ve pragmatik ve sağ-ekonomist sapmaya karşı mücadelede etkin bir rol üstlenmiştir. Şubat 1981'de, pragmatik sapma içindeki unsurların ihracından sonra Genel Komite üyesi olmuştur. 15 Mart 1981 günü, Bahçelievler'deki örgüt evinin düşman güçlerince kuşatılması üzerine, diğer üç yoldaşıyla birlikte silahlı çatışmaya girmiş ve dört saatlik çatışma sonucunda, diğer üç yoldaşıyla birlikte şehit düşmüştür.

SÜLEYMAN AYDEMİR

1957 Denizli doğumlu olup, Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne girdikten sonra, devrimci mücadeleyle tanışmıştır. 1978 sonuna kadar öğrenci çevresinde etkili olan DY ilişkileri içinde faaliyette bulunmuş ve DY'ye karşı, aktivizm sloganıyla ortaya çıkan DS ile kısa bir süre ilişkisi olmuştur. DS'nin öz olarak DY'den farksız olduğunu kendi öz deneyimiyle gören Süleyman yoldaş, 1979 ortalarında Adana bölgesinde örgüt üyesi olmuş ve 1980'de profesyonel kadro olarak çalışmaya başlamıştır. 12 Eylül 1980 tarihinde ihbarcı tutum ve davranışlarından, her türlü uyarıya rağmen vazgeçmeyen bir kişinin cezalandırılması eylemine katılmış ve eylem sonrası Serdar Soyergin'le birlikte düşmanın askeri birlikleri ile giriştiği çatışmada bir yüzbaşıyı öldürmüştür. Bu olaydan sonra İstanbul bölgesinde görevlendirilmiş ve 15 Mart 1981'de Bahçelievler'deki çatışmada şehit düşmüştür.

Seçim bitti! Türkiye Bir An Önce Gerçek Gündemine Odaklanmalıdır!

“Yerel seçimlere gereğinden fazla önem verildi. Türkiye'nin yarından sonra önündeki temel gündem maddelerini çok hızlı bir şekilde değiştirip harekete geçmesi gerekiyor.” SetBir (Türkiye Süt Et Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği) Başkanı Erdal Bahçıvan

“Artık hep beraber 29 Mart'ı geride bırakıp gelecek için çalışmalıyız. Türkiye'nin, seçim havasından çıkıp, ekonomik krize karşı yangın söndürücü tedbirlere devam ederken, orta ve uzun vadeli kalıcı önlemler alması gerekmektedir.” Güler Sabancı

“Artık seçimler bittiğine göre önümüze, işimize bakalım. Türkiye'yi uçuralım.” Zorlu Grup Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Nazif Zorlu

“İktidarı ve muhalefetiyle tüm Türkiye, seçim tartışmalarını bir yana bırakıp, krizin açtığı yaraların sarılması için ekonomiye odaklanmalı.” İHKİB (İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği) Başkanı Hikmet Tanrıverdi

“Yerel seçimlerin yarattığı siyasi dalgalanmaların artık geride bırakılarak, Türkiye'nin bir an önce gerçek gündemine odaklanması elzemdir.” TÜSİAD

29 Mart yerel seçimleri bitti. Tartışmalar, atışmalar, gerilimler, zıtlasmalar, kutuplaşmalar, hakaretler, küfürler arasında geçen seçim dönemi bitti. Bunlar geride kaldı. Şimdi ülkenin “gerçek gündemine” dönme zamanıdır!

Evet, genel olarak AKP yandaşı “medya” ve köşe yazarları ile her türden ve cinsten şirketler ve sermaye sahiplerinin oluşturduğu koronun 30 Mart günü söyledikleri şarkıyı bu şekilde özetleyebiliriz. Böylece seçimler unutulmalı, “ülkenin gerçek gündemine odaklanılmalıdır!”

Sözün sahibi TÜSİAD. “Gerçek gündem”-den kastedilen, ekonomi, ekonomik kriz ve ekonomik kriz karşısında kendilerini kurta-

racak olan önlemlerin hükümet tarafından alınmasıdır.

Tayyip Erdoğan'ın “hamdolsun”la başlayıp, “bizi teğet geçecek” dediği kriz, olanca hız ve bereketiyle dünya ve ülkemiz insanlarının boğazını sıkıyı sürdürürken, ya krizin “teğet” geçmediğine ilişkin tartışmalar yapılmakta (ve elbette buna ilişkin veriler) ya da “IMF ile anlaşma yapılsın”la özetlenebilecek olan “kriz önlemleri”nden başka şeylerden söz edilmemektedir.

Elbette bu çok doğaldır. Ortada “global” bir kriz vardır ve bu krize karşı bir şeyler yapması gereken hükümet ve bu hükümetin bir başbakanı “kriz bizi teğet geçecek” buyurmuştur. Böylesi bir “boşvermişlik” kar-

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)					
	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı %	Sabit fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı %	TÜİK revizyo- nundan önceki veriler
2007/I	187.951	17.4	22.844	8.1	7.6
2007/II*	203.280	10.7	24.581	3.8	4.0
2007/III*	232.257	8.9	27.772	3.2	3.4
2007/IV*	219.691	9.1	26.057	4.2	3.4
2007 Yıllık*	843.178	11.2	101.255	4.7	4.6
2008/I*	215.846	14.8	24.518	7.3	6.7
2008/II*	239.244	17.7	25.258	2.8	1.9
2008/III*	262.905	13.2	28.104	1.2	0.5
2008/IV	232.149	5.7	24.448	-6.2	-6.2
2008 Yıllık	950.144	12.7	102.328	1.1	0.7

* TÜİK, bu dönemlere ilişkin eski verileri "revize" etmiştir.

şısında, ekonomistler ve krizin asli unsuru olan sermaye, ister istemez krizin "teğēt" geçmediğini göstermeyi birincil iş olarak görmek durumundadırlar.

Aynı şekilde dışa bağımlı bir ekonomiye sahip olan ülkemizde, adı "global" olan, gerçekte emperyalist-kapitalist ülkelerin genel ekonomik bunalımının derinleşmesinden başka bir şey olmayan krizin boyutları ve ortaya çıkartacağı fatura, tümüyle dışa, yani emperyalizme bağlıdır. Emperyalizmin de uluslararası finans kuruluşu IMF olduğundan, krize karşı "önlemler" denildiğinde IMF'den başka bir şey düşünülmemektedir.

Dünya ekonomik krizinin derinleşip yaygınlaştığı Eylül sonrasındaki aylarda krizin varlığını kanıtlamak her şeyden daha önemliydi. Krizin varlığının tartışmasız olduğunu düşünenler açısından ise, "Marks haklı çıktı"yla özetlenebilecek bir "tarihsel kanıtlanma" söylemi egemendi.

Ardından halkın krizi hissetmeyişi gündeme geldi. Bu da, "kriz bizi teğēt geçecek" sözü karşısında yapıldığı gibi, bir kez daha krizin varlığını ve derinliğini gösterme, anlatma, verilerle kanıtlanma tartışmalarını yoğunlaştırdı.

Seçimler bitti, bu kez krizin varlığı "tartışılmaz gerçek" olarak kabul edilerek, her şey IMF anlaşmasına odaklandı.

Evet, dünya ekonomik krizi, tüm ülkelere etkisi altına almıştır. Dünya çapında krizden etkilenmeyen neredeyse tek bir ülke bile kalmamıştır. Bu açıdan, krizin Türkiye'yi "teğēt" geçip geçmeyeceği değil, ne oranda etkilediğinin saptanması, durum tahlili

yapılması zorunludur. Bu, krizin varlığının kanıtlanması tartışmalarının tersine, krizin boyutunu saptamaya yönelik bir belirlemeyi içerir. Bu belirleme de, krizin gelişimini, etkileyeceği alanları ve bunun sonucu olarak "fatura"yı ödeyecek olan halkın ne boyutta bir fatura ödeyeceğinin saptanmasının temelini oluşturur.

İster krizin "teğēt" geçmediğinin kanıtlanması açısından ele alınsın, ister kriz koşullarında ülke ekonomisinin durumunun saptanması açısından ele alınsın, ortadaki tek gerçek Türkiye ekonomisinin hızlı ve şiddetli bir biçimde küçüldüğüdür.

Gerçekleri yansıtmayan ve bu nedenle de güvenilmez olan TÜİK verileri, ister istemez bu gerçeğin saptanmasında kullanılabilecek tek kaynak durumundadır. Bu nedenle ekonomik küçülmenin gerçek boyutları tam olarak saptanamasa da, ekonominin TÜİK'e rağmen küçüldüğü, TÜİK verilerinde bile görülebilmektedir.

TÜİK tarafından üçer ay aralıklarla yayınlanan GSYH verilerine göre, Türkiye ekonomisi 2008'in "son çeyreğinde" %6,2 küçülmüştür. Yıllık olarak (TÜİK'in revizyon sonrası verisine göre) büyüme oranı 1,1 olmuşsa da, ekonomik krizin asıl olarak Eylül ayında derinleştiği göz önüne alındığında, gerçek küçülmenin en az 6,2 olduğu kesindir.

2008'in son üç ayında, yani dünya ekonomik krizinin derinleştiği ve yayıldığı dönemde en büyük daralma toptan ve perakende ticarete olmuştur. Bu ticaretteki daralma %15,4 olurken, inşaat sektörü %13,4 küçülerek ikinci sırada yer almıştır. İmalat sanayindeki daralma ise %10,8 olmuştur.

İşgücü ve İşsizlik Aralık 2008			
	Genel	Kent	Kır
İşgücü (bin)	24.009	15.000	9.009
İstihdam (bin)	20.736	12.694	8.042
İşsiz (bin)	3.274	2.306	967
İşsizlik oranı (%)	13,6	15,4	10,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	17,3	16,0	21,5
Genç nüfusta işsizlik oranı (%)	25,7	27,1	23,3

Aynı dönemde ihracat %8,2, ithalat %23 düşmüşken, 2009 yılının ilk iki ayında ihracat %25,4, ithalat %45,4 azalmıştır.

2009 yılının ilk iki ayında otomobil üretimi ise, %56 düşerken, ticari araç üretimindeki düşüş %71 olmuştur.

2007'de %10,6 olarak açıklanmış olan işsizlik oranları Aralık 2008'de %13,6'ya yükselmiştir.

TÜİK'in verileri bile, dünya ekonomik krizinin ülkeye nasıl ve ne ölçüde yansıdığını açık biçimde göstermektedir. Tayyip Erdoğanca sözle, kriz "teğet" geçmemiştir.

Ancak ekonominin durumu sadece krizin etkileriyle saptanamaz. 1980'lerde "ithal ikameci sanayileşme"ye karşı "ihracata yönelik sanayileşme" söylemiyle başlatılan yeni süreçte, ülke ekonomisi giderek ithalata bağımlı hale gelmiştir. Tüm ihracat, ithal edilmiş ürünlerin işlenmesi ya da ambalajlanmasıyla gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla sürekli cari açık veren ve sürekli cari açığı büyüyen bir ülke haline dönüşerek, artan oranda iç ve dış borçlanmaya gidilmiştir. Özellikle eski tip dış borçlanmaya dayanan cari açığın kapatılması, ekonominin finanse edilmesi yöntemi yerine, doğrudan iç borçlanma yoluyla cari açığın kapatılmasına geçilmesiyle, iç borçlanma çığ gibi büyümüştür. 2000 yılında 36,4 milyar TL olan iç borçlanma, 2008 sonu itibarıyla altı mislinden fazla artarak 274,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu iç borcun büyük bölümü, özel dış borçlanmayla sağlanan paralarla fi-

nanse edilmiştir. Kalan bölümü ise, doğrudan "yabancı yatırımcı"nın aldığı hazine bonolarından oluşmuştur.

Böylece iç ve dış borç stoku 470 milyar doların üzerindedir. Bunun yaklaşık 285 milyar dolar devlet borcu, kalan özel sektörün dış borcudur.

İşte "global kriz" koşullarında Türkiye ekonomisinin manzara-i umumiyesi budur.

Şimdi sorun, bu "manzara" karşısında dünya ekonomik krizinin faturasının ne olacağıdır.

Açıktır ki, emperyalist ülkelerde başlayan her ekonomik kriz, kaçınılmaz olarak bağımlı, geri-bıraktırlmış ülkelere ihraç edilir. Krizin asıl faturası, her durumda bu ülkelere ödettilir. İşte bu kriz ihracının temel aracı ise, IMF'dir. Bugün IMF ile anlaşmanın yapılmasına yönelik tüm kamuoyu oluşturma çabaları, aynı zamanda emperyalist ülkelerin kendi iç krizlerini ihraç etmeleri için kaçınılmaz olan bir durumu yaratmaya yöneliktir.

Ancak "bu kriz", yıllar boyunca ötelene ve itilene başka bir kriz haline dönüşmüştür. Geri-bıraktırlmış ülkeler, yani krizin ihraç edileceği ve faturasının ödettirileceği ülkeler, bir yandan emperyalist ülkelerin yarı mamul mallarının ithalatına dayanan "ihracata yönelik sanayi"ye sahip kılınırken, diğer yandan emperyalist tekellerin ucuz işgücü deposu olarak yeni üretim alanları olmuştur. Eylül sonrasındaki bankacılık alanındaki iflaslar ve devletleştirilmelerde görüldüğü gibi, kendi ülkesinde iflas noktasına gelen ana banka, aynı zamanda geri-bıraktırlmış ülkelerdeki bankacılık sektörünün önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. (Fortis örneğinde olduğu gibi.) Emperyalist ülkelerde tüketim malları için yeni kredi açılmazken, dolayısıyla da iç tüketim büyük

(Milyar \$)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dış Borç	129.4	144.1	160.9	169.5	207.3	248.9	276.8
Kamu	86.5	95.2	97.1	85.8	87.3	89.3	91.7
Kısa Vade	2.6	4.2	5.1	4.9	4.4	4.5	5.1
Uzun Vade	83.9	91.0	92.0	80.9	82.9	84.8	86.6
Özel	42.9	48.9	63.8	83.7	120.0	159.6	185.1
Kısa Vade	13.8	18.8	27.1	33.4	38.3	38.7	45.6
Uzun Vade	29.1	30.1	36.7	50.3	81.7	120.9	139.5
İç Borç (Milyar TL)	149,9	194,4	224,5	244,8	251,5	255,3	274,8

ölçüde gerilerken, geri-bıraktırlmış ülkele- re kredi verilmesi bir çelişki oluşturmaktadır. Almanya'nın Opel/GM iflası durumu karşısında açıkça tavır aldığı gibi, elindeki olanakları ya kendi iç pazarında kullanacaktır ya da iç pazarını bir yana bırakarak "globalleşen ekonomi" adı altında dış pazarlara ağırlık verilmek durumundadır. Almanya, bugün için devlet olanaklarını iç pazardan yana kullanmaya karar vermiştir.

IMF'nin ve tüm emperyalist ülke merkez bankalarının bile tanımlayamadıkları ve çözüm üretmedikleri bu çelişik durum, emperyalist ülkelerin iç pazarları ile dış pazarları arasında, bir süreliğine de olsa, mutlak bir tercih yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Emperyalist ülkelerin elindeki kredi olanakları, ya emperyalist ülkelerdeki tüketimi artırmak için kullanılacaktır ya da geri-bıraktırlmış ülkelere yapılan ihracatı finanse etmek için kullanılacaktır. Bunun dışında "türev araçlar"la kredi olanaklarını artırmak, zaten krizin temel unsuru bu olduğu için olanaksızdır. Emperyalist ülkelerin kriz karşısında kullanabilecekleri devlet olanaklarının her birinin, her durumda ülke içi enflasyonun yükselmesine yol açacağı da kesindir. "Toksit" olmayan ve "taze" paraya ihtiyaçları vardır. Bu ise, sadece geri-bıraktırlmış ülkelere doğrudan (dış borç) ya da dolaylı olarak (yani iç borçlanma aracılığıyla) verilmiş olan kredilerin tahsil edilmesiyle sağlanabilecektir. Ama böyle bir tahsilata kalkışmak, geri-bıraktırlmış ülkelerin gerçek anlamda iflas etmeleri demektir. Bu nedenle de, bu yöntem kesinkes uygulanabilir yöntem değildir.

Öte yandan geri-bıraktırlmış ülkelere yönelik ihracat (özellikle ara mallar ihracatı) artırılmadığı sürece, aşırı-üretim krizinin aşılması da olanaklı değildir. Örneğin emperyalist ülkelerdeki otomotiv sektörünün krizden çıkabilmesinin belirleyicilerinden birisi ülke içi otomobil kredilerini artırmak ise, ikincisi geri-bıraktırlmış ülkelere otomobil ihraç etmektir. Ama böyle bir ihracat, geri-bıraktırlmış ülkelerdeki kendi alt üretim birimlerinin kapatılmasını zorunlu kılarken, aynı zamanda geri-bıraktırlmış ülkelere daha fazla ihracat kredisi verilmesini gerektirir.

Emperyalist ülkeler ve emperyalist finans kuruluşları (başta IMF), bu çıkmaz karşısında ne yapılacağını saptayamadıkları

için, krizin gelişimini bir yerden sonra kendiliğindenliğe bırakmışlardır. Şimdilik değişik geri-bıraktırlmış ülkelerle içeriksiz, çapsiz ve anlamsız IMF anlaşmaları imzalatılarak, geleceğe hazırlık yapmakla yetinilmektedir.

Sonal olarak yapabilecekleri ve yapmak durumunda oldukları şey, geri-bıraktırlmış ülkelerin kendi iç kaynaklarını emperyalist ülkelerin mal ve hizmetleri için tüketmektir. Bu "iç kaynak" ise, halkın zaman içinde oluşturduğu bireysel birikimi ve devletin enflasyonist politikalar izleyerek "parasal genişleme" sağlamasıdır. Bu yolla, emperyalist ülke mal ve hizmetlerine daha fazla talep yaratılacaktır. Kısa vadede artan bu talep, geri-bıraktırlmış ülkelerde geçici bir "rahatlama" yaratacağı için de, kitlelerin tepkilerinin pasifize edilmesine de olanak sağlayacaktır.

Ama sorun şuradadır ki, gerek kişisel birikimler, gerek devletlerin uygulayacağı enflasyonist politikalarla sağlayacakları "parasal genişlemeler" olağanüstü kısa vadeli etki yapacak boyuttadır. Dolayısıyla bu uygulama, çok kısa süre içinde anormal bir enflasyon ve yoksullaşmayı da beraberinde getirmek durumundadır. Dünya Bankası yoluyla kamuoyuna açıklanan "sosyal patlama beklentisi"nin temelinde de, bu olağanüstü kısa vadeli uygulamanın yaratacağı sonuçlara hazırlık yapmak yatmaktadır.

Kimi Marksist ekonomistlerin çok sevdiği tanımla 1990'lar sonrasındaki "vahşi kapitalizm", "vahşi" bir rekabet savaşı dönemine girmiştir. Hiç kimse neyin ne olacağını bilmediği gibi, ne yapılacağını da bilmemektedir. Her emperyalist ülke kendi "gemisini" kurtarmaya hazırlanmaktadır. Bu, emperyalist ülkeler arasındaki çelişkiyi keskinleştireceği gibi, geri-bıraktırlmış ülkelerin kendi kaderlerine terk edilmesini de beraberinde getirme dinamiklerine sahiptir.

Bizde ise, bir yandan Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının krizi "teğet" geçirme hayalleriyle, diğer yandan TÜSIAD'ın IMF anlaşmasıyla özel sektör borçlarının güvenceye alınması çabalarının dışında fazlaca bir şey yapılmak durumunda değildir. Emperyalizme bağımlı ülke olmak, işte böylesi kriz dönemlerinde açık biçimde görünür olmaktadır. Ülkenin kendi iç dinamikleri tümüyle dışa bağımlı ve çarpık olduğundan, kendi iç dinamiklerinde herhangi bir "kriz" belirtisi

görülme bile, büyük boyutlarda ve derinliğine krize girebilmektedir. Üstelik bu krizi durdurma olanağına sahip olunmadığı gibi, krize karşı yapılabilecek hiç bir şey yoktur.

Açıktır ki, sadece bu kriz değil, bu ve benzeri başka krizlerden kurtulmanın ve etkilenmemenin yolu, bağımsız bir ülke olmaktan geçmektedir. Bu krizin belki de öğretici olacağı en temel gerçek de, bağımsız olmayan ülkelerin her durumda kendilerinin sorumlu olmadıkları kriz ve yıkımlarla yüz yüze kalacakları gerçeğidir.

Ancak kapitalizmin ekonomik krizlerinin bir başka gerçeği daha vardır. Bu da, krizin ters yönde etkiler yaratacak sonuçlar üretmesidir. Burjuva ekonomistlerin “kriz, fırsat demektir” diye açıklamaya çalıştıkları bu ters etki, ekonomik krizin aşılmasının da zeminini oluşturur.

Aşın-üretim krizleri, en yalın haliyle mal ve hizmetlerin satılamaması, satılamadığı için para-sermayenin devrini tamamlayamaması ve sonuçta bazılarının iflası ile gelişir. Ama bu iflaslar, aynı zamanda henüz iflas etmemiş olanların rakiplerini ortadan kaldırdığı ve belli mal ve hizmet üretiminin ortadan kalkmasına yol açtığı için, aynı zamanda piyasalarda bir denge oluşturur. Her ne kadar bu denge, bir önceki dönemin altında gerçekleşse de, her durumda kriz dönemine göre piyasalarda bir canlanmaya yol açar. Öte yandan artan işsizlik, işgücünün fiyatının, yani ücretlerin düşmesine yol açarak, kapitalistin üretim maliyetlerinin azalmasına, kâr oranlarının yükselmesine yol açarak ters yönde etkide bulunur.

Benzer durum ülkeler açısından da ortaya çıkar. İçinde bulunduğumuz kriz ortamında, geri-bıraktırlmış ülkelerin ihracat ve ithalatlarındaki büyük düşüşler, aynı zamanda dış ticaret açığının nicel olarak küçülmesine, dolayısıyla da cari açığın azalmasına neden olur. Cari açığı azalma, kaçınılmaz olarak hazinenin borçlanma ihtiyacını azal-

tır. Ekonomi daha az iç ve dış borçlanmayla çevrilebilir hale gelir. Açıktır ki, bu da ekonominin küçülmesinin sonucudur ve küçülmüş ekonominin daha az kaynağa gereksinme duymasının ürünüdür.

İşte kapitalist ekonominin bu ters yöndeki hareketleri de, halkın aldatılması, kandırılması, işlerin düzeldiği sanısına kapılması açısından önemli bir propaganda aracı olarak kullanılır. Bu nedenle devrimcilerin unutmaması gereken gerçek, kapitalizmin ekonomik kriz dönemlerinde halkın yoksullaşması ve ülke ekonomisinin küçülmesi kaçınılmazsa da, bu yoksullaşma ve küçülmenin mutlak olmadığı, göreceli olduğu gerçeğidir.

Bu gerçeği görmezden gelerek, ekonomik krizi kapitalizmin sürekli ve genel bunalımının derinleşmesi olarak algılayarak ya da sunarak, krizin kapitalizmin “son krizi” olduğu şeklinde ajitasyona girişmek yanlış, yanlış olduğu kadar da ters tepen bir silahtır.

Şüphesiz ekonomik krizler, kapitalizmin sürekli ve genel bunalımının derinleşmesi yönünde etkide bulunur, ama kendi başlarına devrimci bir durum yaratmazlar. Kapitalizmin kendi yapısı içinde ekonomik krizin aşılması kesindir. Bunu da, “*Kapitalist üretim, sürekli olarak, kendi niteliğinden gelen bu engellerin üstesinden gelmeye çalışır, ama bunu ancak, bu engelleri tekrar kendi yoluna ve hem de daha heybetli ölçekte koyarak becerir.*” (Marks) Bu nedenle, her ekonomik kriz, bir sonraki krizin boyutlarını büyütür ve kapitalizm için daha tehlikeli hale getirir. Emperyalist dönemde bir olgu vardır ki, kapitalizm bu ekonomik krizlerini üretici güçleri geliştirerek aşamaz. Üretici güçlerin gelişimini frenlediği ölçüde de, sürekli ve genel bunalım sürekli derinleşme eğilimi içinde kalır. Geleceği belirleyen de bu eğilimdir.

“Vurun Kahpeye!” Seçim Sonuçlarından Varesta İmamların Yükselişi

12 Mart 2009

MLKP üyesi militanı linçten imam kurtardı

Bursa'nın Kestel ilçesinde, kimlik sorduktan sonra üst araması yapan Polis Memuru İsmail Özbek'i tabanca ile öldüren MLKP üyesi Ender Bulhaz Aktürk'ün adliyeye çıkartıldığı Kestel'de gergin gece yaşandı. Öfkeli kalabalık tutuklandıktan sonra adliyenin bahçesinde bekletilen zırhlı araca konulan zanlıyı linç etmek istedi.

Havanın kararmasıyla adliye önünde toplananların sayısı 1000'e yaklaştı. Polis zırhlı araçtan çıkarttığı zanlıyı tekrar adliyeye soktu. Bu sırada adliye önünde toplanan öfkeli kalabalığı sakinleştirmesi için Kestel Merkez Camii İmamı Mustafa Gönül çağrıldı. Şehit için dua ettiren Cami İmamı Gönül, kalabalığı sakinleştirmek için, “Bu hain, kalleş, kaypak, karaktersiz, orospu çocuğunu burada bağırarak büyütmeyelim. Şehitimiz için üç ihlas bir fatiha okuyalım. Onu ilahi adalete teslim edelim” dedi. Kalabalıkta bulunan bazı kişilerin, “Hocam. Güzel abim, ama sen de saldırdın” demesi dikkat çekti.

28 Mart 2009

Muhsin Yazıcioğlu'yla birlikte 6 kişiyi taşıyan helikopterin enkazını, camide anons yapıp, 17 kişilik ekip hazırlayan Döngel köylüleri buldu. Keş Dağı'nın Kanlıçukur mevkiinde bulunan enkazdakilerin üzerlerinde 2 santim kalınlığında buz tabakası olduğunu söyleyen köylüler de donma tehlikesi geçirdi.

Halide Edip Adıvar'ın ünlü romanı “*Vurun Kahpeye*”, herkesin bildiği gibi, bir Anadolu kasabasında yurtsever bir kadın öğretmenin, kasabanın imamı (hoca efendi) ile olan çatışmasını anlatır. Çatışma, imamın kasaba eşrafiyla birleşerek halkı galeyana getirip öğretmeni linç ettirilmesiyle sonuçlanır.

Şerif Mardin, bu olayı, “mahalle baskısı” kavramıyla birlikte geliştirdiği bir “cumhuriyet öğretmeni” ile “mahalle imamı” arasındaki bir çatışma olarak, eski ile yeninin, Osmanlı toplumsal yapısı ile Cumhuriyet'in toplumsal yapısının çatışması olarak tanımlar:

“Mahalle Osmanlı İmparatorlu-

ğu'nda gerçek bir birimdir. Hukuki bir hüviyete sahip olan bir kuruluş olmanın dışında, çok daha ayrımcı bir şekilde, mahalle insan yaşayışının bir alanını ortaya çıkarıyor. Bu alan yalnız çok kompleks bir alan. Çünkü bu alanda yalnız mahalle yok, mahallenin içindeki cami var, caminin imamı var, imamın okuduğu kitaplar var, tekke var, tarikat var, külliyeleler var, esnaf var, vs. Mahalle budur...

Cumhuriyet'te bu strüktür ne oldu? Bu strüktür şöyle bir gelişme gösterdi. Bu strüktüre bir rakip geldi. Öyle bir rakip ki, bu yapının karşısında,

öğretmen, okul, öğrenci, öğrencinin kitabı, ondan sonra ve Cumhuriyet'in öğretmenle birlikte getirmiş olduğu bütün bir inşa var ve bu inşa aslında mahalle strüktürüne rakip bir inşa.

Şimdi uzun vadede bu insanın, bu iki insanın birbirleriyle rekabetinde, bir tanesinin kaybettiğini görüyoruz. Bunu önceden söylemek mümkün değil. Kim kaybetti, öğretmen kaybetti. Çok kaybetti mi, hayır çok kaybetmedi." (Şerif Mardin)

Cumhuriyet'in ilk öğretmenleri, aynı zamanda Cumhuriyet'in ilk aydın kuşağını kapsar. Görevi, feodal kurumların ve ideolojinin etkisi altındaki halkı aydınlatmak, eğitmek, kısacası laik Cumhuriyet'i inşa etmektir. Bu görevle yetiştirilmiş olan öğretmenlerin gelişim sürecinde doruk noktası Köy Enstitüleri'nin kurulmasıdır. 17 Nisan 1940'da kurulan Köy Enstitüleri'yle birlikte artık öğretmen, sadece kent ve kasabaların değil, aynı zamanda köylerin de aydınlatılması görevini üstlenecektir.

Tüm feodal kurumların ve ideologların (din adamları, imamlar) "allahsız gominist" diye saldırdığı Köy Enstitüleri, sonuçta "allahsız gominist" yetiştirdiği için 1954 yılında Demokrat Parti tarafından kapatılmıştır. Ancak varolduğu 14 yıl boyunca pek çok öğretmen yetiştiren Köy Enstitüleri, "Cumhuriyet öğretmeni"nin sola yönelişinin, Marksizme yönelişinin başlangıcı olmuştur.

1950-1970 döneminde, toplam nüfusun %70-80'ninin yaşadığı köyler, Köy Enstitüsü mezunu "solcu" öğretmenlerin, hiç bir siyasal ve ekonomik desteğe sahip olmaksızın feodalizme karşı, feodal ideoloji ve kurumlara karşı uzun mücadelesine sahne oldu.

O güne kadar feodal üretim ilişkileri içinde bulunan ve feodal ideolojilerle yönetilen köy, "solcu" ("gominist") öğretmenle birlikte yeni bir evreye yöneldi. Feodal ilişkilerin somut varlığını ifade eden toprak ağası (ya da zengin köylü), muhtar ve imam, "ancient régime"nin ("eski rejim") koruyucusu ve sürdürücüsü olarak "solcu" öğretmene karşı savaş açtılar. Anadolu kasabalarında eşraf, tefeci-tüccar kesimi ile imam ve hocalar, köyde süregiden çatışmanın kasabadaki öncü güçleri olarak, kasabaya gelen öğretmene dünyayı "zindan" etmek için el birliği yaptılar.

Köy Enstitülü öğretmen, siyasal iktidara

rağmen bu çatışmayı yalnız ve tek başına sürdürdü. Bir yandan kendi çevresini eğitirken, diğer yandan köylü ve kasabalının aydınlatılması için çabalarını sürdürdü. Çoğu durumda tecrit edildi, yalıtıldı, yalnızlaştırıldı. Eşraf, tefeci-tüccar ve imam (hoca) üçlüsü karşısında, kimi zaman köyden kovuldu, kimi zaman öğretmenlikten atıldı.

Köy Enstitüsü öğretmenleri ve aynı süreçte diğer öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olan öğretmenler, yukardan aşağıya doğru geliştirilen, ama temelinde feodal sınıflar ile işbirlikçi-teknelci burjuvazinin ittifakına dayanan kapitalizmin gelişim sürecinde, sol düşüncesine rağmen, nesnel olarak köyün ve kasabaların pazara açılmasının, pazar için üretimin gelişmesinin bir aracı haline geldi. Ancak sol düşüncelere sahip bu öğretmenler, Cumhuriyet'in ilk kuşağı olarak, özellikle kendi aile ilişkileri içinde ve yakın çevresinde yetişen ikinci kuşağın Marksizme yönelmesinde belirleyici unsur oldu.

16-19 Aralık 1969'ta gerçekleşen "TÖS boykotu", bu öğretmen kuşağının yetiştirdiği yeni kuşakla birlikte "ancient régime"e karşı yürüttüğü mücadelenin doruk noktası oldu.

Gelişen ve yükselen devrimci mücadeleyi durdurmak için oluşturulan 12 Mart askeri rejimi, 1965 sonrasında güçlenen işbirlikçi-teknelci burjuvazinin feodal kesimlerle yenilenmiş ittifakını kurarken, birinci ve ikinci öğretmen kuşağı tümüyle "solcu" ilan edildi. Elrom olayında somut ve bütünsel anlamıyla devletin ülke çapında rehin aldığı ilerici ve devrimci insanların çoğunluğunu bu öğretmenler oluşturdu. Artık öğretmen-imam çatışması yeni bir evreye giriyordu.

1970'lerin öğretmeni, devrimci öğretmendi, gelişen devrimci mücadelenin bir parçası haline geldi. 1950-70 dönemindeki öğretmen merkezli anti-feodal mücadele, tümüyle devrimci mücadelenin parçası oldu. Böylece köy ve kasabalardaki öğretmen-imam çatışmasında, öğretmen, devrimci mücadele yoluyla ülkenin pek çok yerinde mutlak bir zafer kazandı. Zafer kazanılmayan yerler ise, MHP'li faşistlerin egemen olduğu köy ve kasabalar oldu.

Öğretmen, artık "hoca" olmuştu, köy ve kasabalarda sünni imamlar, cami hocaları ve alevi dedeleri önemsizleştirilmişti. Bir

avuç devrimci, Köy Enstitülü öğretmenlerin öncüsüz, sınıfsız ya da burjuvaziye karşı burjuva devrimi yaparcasına bir Jakoben devrimcilikle sürdürdüğü uzun ve inatçı mücadelesinin bir ürünü olarak köy ve kasabaların denetimini ele geçirdi.

1975-1980 dönemi, ülke tarihinde feodalizm ve yukardan aşağıya doğru geliştirilen kapitalizme karşı bütünsel bir devrimci mücadele dönemi oldu. Bu yönüyle, bir taraftan öğretmenin imamla olan anti-feodal ideolojik ve toplumsal savaşı, diğer yandan yurtsever, anti-emperyalist ulusal savaşı, anti-emperyalist ve anti-oligarşik bir zemine oturdu. Artık öğretmenin, yalın bir biçimde feodal ideolojilere karşı Cumhuriyet'in aydınlatmacı faaliyetini yürüten ve nesnel olarak kapitalizmin gelişmesine hizmet eden mücadelesi, kesinkes her iki kesime karşı bir mücadeleye dönüşmüştü.

Her zaman olduğu gibi, gelişen devrimci mücadele birleşik bir karşı-devrim dalgası yaratmıştır. Köy imamı, tefeci-tüccar kesimi, toprak ağaları, toprak burjuvazisi köy ve kasabalarda bu karşı-devrimci bloku oluştururken, MHP ve MSP bu ittifakın siyasal partileri olarak ortaya çıktılar, ama gelişen devrimci mücadele karşısında etkisiz kaldılar.

Karşı-devrimci ittifakın en büyük gücü olan ordu harekete geçirildi ve 12 Eylül askeri darbesi yapıldı.

12 Eylül askeri darbesi, feodal kalıntılar ile emperyalizm-işbirlikçi tekelci burjuvazi ikilisinin yeni bir "uzlaşması"nı, "ittifakı"nı yaratarak, tüm zamanların hesabını görmeğe koyuldu.

Ve "Cumhuriyet'in öğretmeni", birinci, ikinci ve üçüncü kuşağıyla birlikte tutuklandı, işkence gördü, 1402 sayılı yasaya uygun olarak görevden alındı ve öğretmen olmaktan çıkartıldı. Böylece Şerif Mardin'in tanımlamasıyla öğretmen-imam çatışmasında, öğretmenler, öğretmenin olma işlevinden soyutlanarak yenilgiye uğratıldı.

12 Eylül dönemi, imamların yeniden eski işlevlerine ve egemenliklerine kavuşmalarının başlangıcı oldu.

12 Eylül sadece "Cumhuriyet öğretmeni"ni tasfiye etmekle kalmadı, aynı zamanda eğitim sistemini zorunlu din dersleriyle birlikte değiştirdi ve yeni kuşağın tümüyle bilgisiz, amaçsız bir kuşak olarak yetiştirilmesini sağladı. Böylece yeni öğretmen kuşağı,

köklerinden kopartıldı, yeni, kendi şahsına münhasır, öğretme yeteneğine sahip olmayan bir öğretmenler kuşağı haline dönüştürüldü. Bu yeni öğretmen kuşağının en temel özelliği, daha çocukluktan itibaren, din adamlarının, imam ve hocaların egemenliğini kabul ederek yetişmiş olmalarıdır.

Şerif Mardin'in sözüyle, "öğretmen imam karşısında yenilmiştir", ama bu yenilgi gerçek öğretmenin gerçek bir savaştaki yenilgisiyle değil, devletin bu öğretmenleri tasfiyesi ve imamlara tabi yeni bir öğretmen kuşağını üretmesiyle sağlanmıştır.

1995 genel seçimlerinden Erbakan'ın Refah Partisi'nin %21,3 oyla birinci parti olarak çıkması, imamların ilk büyük zaferi oldu. Araya giren 28 Şubat süreci, belli ölçülerde bu zaferin ertelenmesini getirmişse de, 2002 Kasım seçimlerinde AKP'nin %34,3 oyla birinci olmasıyla birlikte, görece uzun bir zafer döneminin başlangıcı oldu.

AKP iktidarıyla birlikte, öğretmen-imam çatışması, köy ve kasabalarda imamların kesin zaferiyle sonuçlanan yeni bir evreye girdi.

Bu evre, burjuva anlamda "aydınlanma" döneminin "solcu öğretmen" ve devrimci mücadeleyle sürdürüldüğü evresinin sona erdiği bir evredir.

Bu evre, eğitim görmüş, eğitim gördüğü anlamda "aydınlanma" düşüncesine sahip olması gereken yeni kuşağın tümüyle imama tabi olduğu, imam nikahının bu yeni kuşak tarafından meşrulaştırıldığı ve neredeyse "medeni nikah"tan daha önemli kabul edildiği bir evredir.

İmamlar, hacılar, hocalar, bu evrede, 1950-80 döneminde yitirdikleri egemenliklerini yeniden kazandılar, toplumun "kanat önderleri" haline geldiler, köy ve kasabalarda tefeci-tüccar sermayesinin desteğinde yönetici ve yönlendirici güç oldular. Tarikatlar ve tarikatların kasabalardaki öğrenci yurtları aracılığıyla bu egemenlik ve yöneticilik işlevi genişletildi, AKP iktidarının olanaklarıyla güçlendirildi.

İşte son dönemde pek çok olayda, kimi zaman "uzlaştırıcı", kimi zaman "harekete geçirici", kimi zaman "çatışmacı" güç olarak ortaya çıkan imamlar, böyle bir tarihsel zeminde ortaya çıkmışlardır.

Genel olarak sol, özel olarak devrimci sol, her ne kadar laiklik/şeriatçılık çatışmasını "yapay" bir çatışma olarak algılama ve

algılatma yönelimi içinde olsa da, ortaya çıkan “imam egemenliği”nin doğrudan sonuçlarını yaşamak durumunda kalmıştır. Son olaylar, daha önceki linç girişimlerinden ve faşist-milliyetçi saldırılardan farklı olarak imamların öne geçtiği, toplumsal olaylarda imamların bir güç haline geldiğinin somut olgularındırlar.

29 Mart seçimleri, bir yere kadar imamların bu yükselişine karşı bir tutum ortaya çıkarmışsa da, henüz imamların bu ege-

menliğine ve zaferine karşı bilinçli bir karşı duruşun ortaya çıktığını göstermemiştir. İmam nikahıyla evlenmiş “solcu” ailelerin sayısal çokluğu da, imamların henüz toplumsal meşruiyetlerini yitirmediklerinin bir göstergesidir.

Yeni süreç, bir kez daha laiklik/şeriatçılık eksenindeki çatışmaların sürdüğü bir süreç olurken, aynı zamanda imamların toplumsal ve siyasal olaylarda belirleyici olduğu bir süreç olacaktır.

Hamdolsun! Bir Nazım Hikmet Akademimiz Daha Oldu

Daha birkaç ay önce, Aralık 2008’de “nur topu” gibi bir “Nazım Hikmet Marksist Bilimler Akademisi” sahibi olmuştuk. Kendilerini “marksist leninist komünist” olarak tanımlayan bir Enver Hocacı “ekol”ün temsilcileri sayesinde böyle bir “akademik” eğitim olanağına kavuştuğumuzda, bunun açık biçimde Gramscici “sivil toplum” anlayışının ürünü olduğunu *Kurtuluş Cephesi*’nin geçen sayısında ortaya koymaya çalışırken şöyle demiştik:

“Marksist Bilimler’ Akademisi denilen şey, Gramscici ‘sivil toplumda hegemonya kurma’ anlayışının ürünü olan ‘eğitsel’ mantığın ürünüdür, yani evrimci çalışma tarzının mantıki sonucudur. Ve şimdi bir kez daha yanlışlığı defalarca kanıtlanmış olan yanlış bir çalışma tarzının yeni bir versiyonu ortaya çıkartılmıştır. Anlaşılan bugüne kadar yanlışlığının kanıtlanmış olması yetmemiştir. Şimdi ‘olmayana ergi’ yöntemiyle, bir kez daha bu yanlışlık kanıtlanmaya çalışılmaktadır.”

Bu “marksist leninist komünist” evrimli “akademi”nin “deniz manzaralı lüks kafeterya” sahibi olmakla ünlü BEKSAV bünyesinde kurulduğunun ilan edilmesinden kısa bir süre sonra, bu kez “marksist leninist”i olmayan “komünist” partisinin “Nazım Hikmet Akademisi” kurma kararı aldığı ilan edildi.

SİP-TKP’sinin “akademisi”, üstelik “Nazım Hikmet Akademisi”, kendi söylemleriyle Şubat ayının son günlerinde “yola çıktı”! Yine kendi ifadeleriyle bu yeni “akademi”nin

amacı şöyle ifade edildi:

“Her biri ikişer yıllık bir programa sahip olan edebiyat, müzik, sinema ve sosyal bilimler bölümlerinde eğitim verecek olan NHA, sanat ve bilim arasında disiplinler üstü bir ilişki kurmayı ve kendi alanındaki başarılarının ötesinde bir aydın kimliği taşıyacak sanat ve bilim insanları yetiştirmeyi hedefliyor.”

Sözcüğün kendi anlamlandırdıkları halleriyle, “beraber üretmek, beraber çalmak ve söylemek” için “yola çıkan” yeni akademi, birincisinden bazı farklılıklara sahip görünmektedir.

Her şeyden önce, bu yeni “akademi”, yukarda da belirttiğimiz gibi, her ne kadar birincisi gibi “komünist” olmasına “komünist”se de, başında “marksist leninist”i olmadığı için sadece “Nazım Hikmet Akademisi” ünvanına sahip kılınmıştır.

İkinci olarak, birinci “akademi”, hem “marksist”, hem de “bilimler”e sahip bir “akademi” olurken, ikincisi bu yönü üstü ör-tük olarak geçiştirmeyi tercih etmiştir.

Üçüncü olarak, birinci “akademi”, öğrencilerini (tedrisat yapılacağı için “katılımcılar” a öğrenci demenin bir sakıncası yoktur) “sosyalist” yapıp, “sosyalist” yaşatmayı hedeflerken, ikincisi, “aydın kimliği taşıyacak sanat ve bilim insanları yetiştirmeyi” hedeflemiştir. Üstelik bunu yaparken de, “disiplinler üstü” olmayı da “temel”e yerleştirmiştir.

Bu farklılıklara (eğer farklılık olarak kabul edilecek olursa) rağmen, her iki “akademi” de, “Nazım Hikmet” adını kullanma-

yı tercih etmiştir. Her ikisi de, Gramscici “sivil toplum” anlayışının ürünleri olmakla birlikte, yenisi (ikincisi, en azından şimdilik ikinci) daha belirgin biçimde bu “sivil toplumculuğa” gönderme yapar:

“Sosyal bilimler bölümünün bu ihtiyaç üzerinden şekillenecek olduğunu ifade eden Nevzat Evrim, ‘Hedefimiz, Türkiye’nin emekçi halkının aydını olma iddiası taşıyan arkadaşlarla, birlikte düşünmek ve birlikte üretmektir’ dedi. Programa katılmak isteyen kişilerin ‘Türkiye’nin aydını olma istek ve ihtiyacı duymaları ve bunun için gerekli emek ve zamanı vermeye hazır olmaları’ gerektiğini belirten Evrim, ‘katılımcı arkadaşların, bize bu istek ve ihtiyaç ile, tanımladıkları sorunlara çözümler arayarak gelmelerini istiyoruz’ dedi.”

Burada sözü edilen “emekçi halkın aydını” sözü, açık biçimde Gramsci’nin “organik aydını”nın yerli versiyonudur.* Bu açıdan, her iki “akademi”, Nazım Hikmet yanında bir de Gramsci ortak paydasına da sahiptirler. Ancak tüm farklılıklarına ve ortaklıklarına rağmen, biri “yeni”, diğeri “eski” olduğu için, “yeni”nin “eski”nin “fikrini ve projesini” çaldığı bile düşünülebilir.

Ancak böyle düşünmemiz yanlış olacaktır. Çünkü SİP-TKP’sinin “akademi fikri”, kendi ifadeleriyle “yepyeni değil aslında”!

“2001 yılında Nâzım Üniversitesi adıyla bir adım atmıştık bu alana. O dönem niyetimiz, hayatla bağı giderek kopan ve apolitikleşen, giderek içi boşalan, iş bulma kaygıları ve kariyer hesaplarına konu olan üniversite ortamında aradıklarını bulamayan öğrencilerle ve çalışma koşulları nedeniyle kendilerini geliştirme olanakları ellerinden alınmış emekçilerle buluşabilmektir.”**

Buna göre, asıl “fikriyatı ve projeyi” “çalan” taraf, birincisi, yani “marksist bilimler” ünvanını taşıyan akademi tarafı olmaktadır.

* Gramsci şöyle yazar: “Başa geçmek isteyen her grubun en önemli özelliklerinden biri, *geleneksel aydınları* ‘ideolojik olarak’ kendine dönüştürme ve *kazanma* yolunda yaptığı savaştır. Bu grup, *organik aydınlarını yetiştirdiği* ölçüde, bu dönüştürme ve kazanma işi çabuk ve etkili olarak gerçekleştirilebilir.”

** Yeni “akademi”nin sinema bölümünün sorumlusu Çağrı Kınkoğlu.

Ne de olsa, “öteki” taraf, “Nazım Üniversitesi” fikriyatına 2001 yılında sahiptir! Her ne kadar bu “üniversite” fikriyatı 2001’le tarihlendirilmişse de, hiç bir zaman böyle bir “üniversite”nin “mücerret” hale gelmediği vakidir. Öte yandan “üniversite”den “akademi”ye niye tenzili rütbe eyledikleri ise, tam anlamıyla “muamma”dır.

Geçen sayımızdaki yazımızda dipnotta ifade ettiğimizi burada bir kez daha yinelemek durumundayız:

“Evet, bütün bunlar ‘şaka’ gibidir. ‘Arjantin tango’ BEKSAV ‘bünyesinde’ yürütülen ‘atölye’ çalışmalarından birisidir. Öte yandan Yapı-Kredi Kültür Sanat Merkezi’nin de ‘Arjantin tango’su vardır. Keza SİP-TKP’sinin ‘Nazım Hikmet Kültür Merkezi’nde de ‘dans atölyesi’ salsa, çaça, rumba’yla birlikte ‘tango’ kursları vermektedir. Tıpkı ‘Kültür Merkezi’ni ziyaret eden tüm Nâzım dostlarının sohbetlerine, taze çayı ve leziz mutfağıyla katılan’ Piraye Kafe’si gibi. Bu kadar benzerlik de, olsa olsa Hollywood filmlerindeki gibi ‘sadece rastlantı’dır!”

Elbette “şaka” yapmıyorlar! Koca koca adamlar, değişik akademik (burada sözü edilen Nazım Hikmet başlıklı akademi değil elbette) ünvanlara sahip akademisyenler, sanatçılar ve “komünist gençler” böylesi bir “şaka”yı yapacak cinste değildirler. Hiç biri, ne Nazım Hikmet’in adı, ne “sosyalist, emekçi, aydın” sözcükleri şaka kaldırırlar şeyler değildir. Zaten bu sözcükleri kullananlar ciddi davaların, ciddi insanlarıdır. Birinci “akademi” “sosyalist” yetiştirirken, ikincisi “emekçilerin” organik aydınını yetiştirmeye (saksıda olup olmadığı önemli değildir) soyunmuştur. Her ikisi de “kültür merkezi”ne sahiptir ve her ikisinin de “nezih” ve “leziz” ortam sunan “Kafe”leri vardır. Dediğimiz gibi, bu kadar benzerlik de, olsa olsa Hollywood filmlerindeki gibi “sadece rastlantı’dır!

Bazı “medya” köşe yazarlarının yaptığı gibi, yazının sonuna “günün sözü” olarak şu yazılabilir:

Oportünist, her yerde ve her biçimde oportünisttir! Legalist, hangi adla ortaya çıkarsa çıksın, her zaman legalisttir!

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org
erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM I
MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM II-III
İLKER AKMAN: MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I
*** OLİGARŞİ NEDİR?
*** MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III
*** THKP-C/HDÖ VE 15 YIL
*** POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** GRAMSCİ ÜZERİNE
*** REVİZYONİZMİN REVİZYONU
*** ULUSAL SORUN ÜZERİNE
*** “BDS”: BİR PRAGMATİK SAPMA
*** “YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE
*** ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]
*** DEVRİM PROGRAMLARI
*** RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER
*** ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ
*** PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

- DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]
DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM II [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-III]
LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]
TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

